

NAŠ AERO

aero

9-10/86



Ob letu se prepleta mnogo lepih misli
in želja, med njimi bodi prva –
NAJ BO NOVO BOLJŠE OD MINULEGA!



VOŠČILA IN KOLEDNICE

Za nov let ne vem,
prineslo kaj bo:
ga mislim pregledat,
ob letu povedat,
kak dobro je blo.

Valentin Vodnik

Dober večer vam voščim
vsem hišnim ljudem!
Nov let smo prinesli
od zdaj za naprej!

Kolednica z Dolenjske

Kak' dobra b'la je mat',
da spekla nam je poprtnak;
zdaj sem jest žiher vesel,
veselo bom pel, potico načel.

Kolednica iz okolice Škofje Loke

Veselite se zdej vsi čez,
Novo leto je prišlo res!

Voščilo iz Savinjske doline

Veselo se kaže
nov letošnji dan,
mi srce ne laže
ne letos ne lan'.

Valentin Vodnik



GLASILO KEMIČNE, GRAFIČNE
IN PAPIRNE INDUSTRIJE CELJE

CELJE, DECEMBER 1986

LETNIK XXV – številka 9–10

časopisni svet

karmen dovč, peter drofenik, željko
hrastovec, alenka kolar, ivanka kalan,
božena kosu, zoran markovič, tomaž pečnik,
vera radič, marko ramšak, dora rovere,
srečko vavričuk

glavna in odgovorna urednica

jelisaveta podgornik

tehnično vodstvo

danilo herman

uredila

dora rovere

oblikovanje naslovne strani

grega švab

tisk

aero, tozd grafika
za tiskarno drago vračun
naslov uredništva
kadrovski in splošni sektor
aero – celje, kocenova 4
po mnenju republiškega sekretariata
za prosveto in kulturo,
št. 33-316/78, je glasilo naš aero
oproščeno temeljnega dāvka
od prometa proizvodov

glasilo izhaja desetkrat letno
naklada 2.400 izvodov

Uvodnik

Zaključujemo poslovno leto, leto uveljavljanja novih pogojev poslovanja in ob tem žal ugotavljamo, da so v poslovanju delovnih organizacij prav letošnje spremembe največ vplivale na poslabšanje rezultatov. Toda, ali so samo zunanji vzroki pripeljali do nezadovoljivih rezultatov? Ali smo v vseh okoljih storili vse, da prav v postreženih pogojih gospodarjenja svoje naloge dobro opravimo. Odgovor poznamo, saj že kratkoročni operativni ukrepi, potrjeni na delavskem svetu DO, potrjujejo nezadovoljstvo nad opravljenim delom. Lansko leto je nakazovalo nove poostrene pogoje gospodarjenja, danes ob zaključku leta in prehodu v novo, pričakujemo nadaljnje zaostritve. Dolgoročni program ekonomske stabilizacije nam je vsem znan. Sprejeli smo ga z velikim zaupanjem, da uvajamo nova ekonomska izhodišča za poslovanje gospodarstva. Danes ugotavljamo, da se ne izvaja in zamujamo z realizacijo. Vsako nadaljnje zavlačevanje nas vodi še k težjim posledicam, saj se kriza pogloblja. V skupščinskih klopeh Zvezne skupščine pravkar potekajo obširne razprave o novih zakonskih ukrepih (sredina decembra). Proti koncu lanskega leta (1985) je bil »aktualna tema dneva« novi devizni zakon, letos pa sedem, novih zakonov, ki naj bi zagotovili prehod na – realno ekonomijo.

Zvezni izvršni svet, v novi sestavi, je tekom leta sprejel že dva paketa ukrepov, ki naj bi ustavili inflacijska gibanja. Obljubljeni tečaji in paket bi naj bil sprejet v septembru. Ni bil potrjen, prenešen je v resolucijo plana za leto 1987 in je, kot rečeno, pred skupščino v razpravi. »Dosedanji predlogi Zveznega izvršnega sveta o spremembah v gospodarskem sistemu spominjajo na mozaik, v katerem manjka toliko kamenčkov, da se konture slike še danes ne vidijo«, je pred kratkim novinar komentiral delo skupščine v Beogradu. Veliko je napovedi o spremembah, določeni predlogi so v pripravi, izvajanje oz. potrjevanje pa zahteva določene spremembe ustave in zakona o združenem delu. Največ sprememb v ponujenih predlogih se nanaša na gospodarstvo in bančni sistem. Upoštevajoč prav področje gospodarstva lahko ugotovimo, da bodo spremembe iz »tretjega paketa« prav gotovo zaostrele pogoje gospodarjenja v velikem številu delovnih organizacij v Jugoslaviji.

Omenil sem program dolgoročne stabilizacije. V današnjih razpravah se ugotavlja, da že tri leta ne izvajamo ekonomskih sprememb. To potrjuje, da se z zavlačevanjem izvajanja programa ni nič doseglo, problemi še vedno ostajajo, odlašanje poslabšuje pogoje za uvajanje hitrih sprememb. Končni sklep je – bolje danes kakor jutri.

Vsa ta razmišljanja in ugotovitve dajejo delni odgovor na vprašanje – kaj in kako v letu 1987?

K tem objektivnim težavam moramo pri vsaki analizi »dati pod povečevalno steklo« naše lastno delo. Žal pojem poslovanja z izgubo tudi nam v Aeru ni več tuj. Razprave ob zaključnem računu za leto 1985 so nam še v spominu, sanacijski odbor deluje in razrešuje problematiko poslovanja v Šempetru, v drugi polovici letošnjega leta se je problematika poslovanja z negativnimi trendi poglobila. Kot rečeno, objektivni razlogi so prispevali svoj delež, toda veliko je subjektivnih, ki izhajajo iz našega dela. Ne moremo biti zadovoljni ob ugotovitvi, da dve proizvodni temeljni organizaciji izpolnjujeta svoje planske obveznosti ob istovrstnem nedoseganju ciljev v drugih dveh. Samoupravni organi, družbenopolitične organizacije in poslovne strukture so se s svojimi aktivnostmi vključile v razreševanje stanja. Ugotavljamo, da se vedno večje število delavcev vključuje v resne razprave. Tako lahko pričakujemo spremembe v smislu izboljšav, pod pogojem, da bomo sprejela stališča tudi uresničili. Na osnovi ugotovitev, kateri so osnovni razlogi za slabe poslovne rezultate, je poslovni svet sprejel kratkoročne operativne ukrepe. Osnovne naloge so: povečanje prodaje do višine dinamičnega plana v zadnjem trimesečju, zmanjšanje stroškov pri porabljenih sredstvih, znižanje zakonsko omejenih stroškov, pospešitev izterjave, uvajanje novih oblik stimulativnega nagrajevanja in racionalizacija samoupravnih postopkov. Vse to v širšem krogu zaposlenih poraja določena vprašanja, pojasnila ter terja odgovore. Prispevek, ki ga objavljamo v tej številki »Naš Aero«, potrjuje navedeno ugotovitev. Vprašanja so zanimiva, nekatera sicer potrebujejo strokovna izhodišča za pravilnejšo definicijo, kot rečeno, pa terjajo strokovne in realno odgovore.

Gibanja na domačem trgu kažejo določeno zaostajanje v odnosu na plan. Razlogov je več: uvoz izdelkov iz našega programa, zmanjšanje porabe, padec kupne moči. Vse to so dejstva, ki nam narekujejo drugačno obnašanje na trgu. V spremenjenih pogojih mora biti naše delovanje bolj fleksibil-

no, hitro ukrepanje, stalna povezava s potrošnikom ob zagotovljeni dobri kakovosti naših izdelkov, vse to lahko prispeva k dobri prodaji in negovanju imena Aero. Izvoz je neločljivi del naše prodajne politike, istočasno osrednja dolgoročna naloga. Pri vsakem poslu sta dva: kupec in prodajalec – realizacija posla je odvisna od obeh; zadovoljitev enega še ne pomeni sprejemljivih pogojev za drugega. Vseh načrtov nismo izpolnili, analize nam dajejo odgovore in napotke; kako naprej. Pri vsem tem je v ospredju vprašanje kakovosti.

Nove naložbe naj bi dale možnosti za izboljšanje kakovosti ponudbe, kakovosti osnovnih surovin – papirja, izboljšanje lastnosti premaznih papirjev – AC, popestritev ponudbe z novimi tiskovinami – grafika. Rekonstrukcijska dela na papirnem stroju so v teku, na koncu »Aerove vertikalne verige« novi stroji že proizvajajo in dobavljajo nov proizvod tržišču. Za dober izkoristek novih strojnih zmogljivosti so v snovanju novi, zanimivi izdelki s področja grafične dejavnosti. Ocenjujem, da bodo porabniki sprejeli te novitete. Tako smo že na področju razvoja. Dileme o organiziranosti razvojne dejavnosti so upravičene. Analize, ocene in priprave predlogov za spremembe so v teku – leto 1987 naj bi prineslo končne odgovore in eventualne spremembe. Vprašanja reorganizacije, samoupravnih postopkov, sistema nagrajevanja in ocene del in nalog ter druga terjajo več prostora in časa za odgovore. Dotaknil sem se bežno letih, brez namena dajanja odgovorov (v dogovoru z glavno urednico bomo za naslednjo številko Našega Aera pripravili »Okroglo mizo«, ki naj bi dala odgovore na vsa navedena vprašanja).

Na temo medtozdovski odnosi bi bilo možno dati veliko, veliko odgovorov. Razlike med željami in dejanskim stanjem so daleč vsak sebi. Pred kratkim je v analizi rezultatov reorganizacije neke delovne organizacije v Sloveniji novinar zapisal: »Tozdomanija je kronična bolezen jugoslovanskega gospodarstva. Njeno epidemično obliko je sprožil virus, ki se imenuje slabo razumevanje in tolmačenje Kardeljeve teoretične misli... K temu »razumevanju« bi dodal še naše medsebojno razumevanje. Izboljšali bomo medtozdovske odnose, če bomo vsi skupaj pravilno tolmačili prvo in izboljšali drugo »razumevanje«.

Pred vstopom v novo leto ocenjujem, da imamo delavci Aera dovolj znanja, moči in dobre volje za uresničitev skupnih ciljev.

V pričakovanju uspešnejšega dela želim vsem obilo dobrega zdravja in osebne sreče v letu 1987.

Milan Zupančič

NAŠE AKTUALNE TEME

Še o sanacijskem programu tozda Kemija Šempeter

Od sprejema sanacijskega programa na delavskem svetu tozda Kemija Šempeter je minilo že pol leta in zato je primerno, da pogledamo, kaj je bilo v preteklih mesecih storjeno pri uresničevanju programa aktivnosti, ki je bil sprejet za realizacijo sanacijskih ukrepov.

Angažiranje tehnološke priprave dela v tozdu Kemija Šempeter ter razvoja v delovni skupnosti skupnih služb je bilo usmerjeno v iskanje možnosti za nadomeščanje uvoženih surovin in repromaterialov z domačimi. Pri teh prizadevanjih je bilo doseženih nekaj konkretnih rezultatov, ki že dajejo tudi konkretne ekonomske efekte. Bolj učinkoviti so bili napori v temeljni organizaciji, kjer so delali na zamenjavi uvoženih surovin z domačimi na že osvojenih proizvodih, medtem ko je bil iz razumljivih razlogov, nekoliko manjši efekt tovrstnega prizadevanja dosežen na področju novih proizvodov. Spremenjena je bila tehnologija pri izdelavi poliesterskega traku, s čimer je bil povečan delež domačih surovin. S podobnim ciljem je bila spremenjena tudi tehnologija predpremazov za PVC in PP lepilne trakove. Z novo tehnologijo zamreževanja lepila se je lepilo pocenilo, povečal se je delež domačih surovin, hkrati pa je bila izboljšana tudi kakovost. Pasto za disperzijsko lepilo, ki smo jo doslej uvažali, so v temeljni organizaciji nadomestili z doma izdelano, pri proizvodnji le-te uvažajo le še pigmente. Zamenjan je bil osnovni papir za elkolith. Z navedenim nadomeščanjem uvoženih surovin in repromaterialov z domačimi je bilo poleg zmanjšane potrebe po uvozu, doseženih tudi več kot 40 milijonov din pri-

hranka – ocenjeno na celoletne potrebne količine.

Na področju novih proizvodov so bila prizadevanja na področju posameznih vrst lepil ter nitroceluloze uspešna, realne možnosti pa obstojajo tudi pri zamenjavi uvoženih papirjev za proizvodnjo termoregistrirnega papirja ter obojestransko silikoniziranega papirja.

V sanacijskem programu je bilo ugotovljeno, da se mora tozda Trženje aktivneje vključiti v kreiranje proizvodnih in razvojnih programov. Ob tem je bila izdelana naloga »Proces razvijanja novih proizvodov in organizacijski nivoji z matriko odgovornosti«, ki je bila pripravljena na osnovi obstoječih opisov del in nalog posameznih nosilcev, ki sodelujejo v procesu razvoja novih proizvodov. Zaključki narekujejo, da je v naši delovni organizaciji potrebno organizirati in metodološko uvesti strateško programiranje razvoja, uveljaviti projektni način programiranja razvoja, ki mora biti za razvoj organizacije vseplošna uporabna metoda. Proizvodne programe je potrebno voditi kot celote glede na njihove razvojne in tržne aktivnosti. Po proizvodnih programih je potrebno uvesti razvojno trženje.

Za letošnje leto je bil skupaj s sanacijskim programom sprejet tudi konkreten plan novih proizvodov. Le-tega bi bilo potrebno dosledno izvajati, vsak mesec pa spremljati njegovo uresničevanje. Spremljanje v praksi na poteka dosledno, glede na stopnjo realizacije ob zaključku leta pa lahko ocenimo, da bo v vrednostnem pogledu ustrezno realiziran, medtem ko v pogledu asortimana realizacija ne bo zadostna.

V okviru izdelave gospodarskega načrta za leto 1987 so v tozdu Trženje, s sodelovanjem z raziskovalno enoto, že pripravili tudi plan novih proizvodov za prihodnje leto.

Kot eden osnovnih razlogov za slab gospodarskih položaj v tozdu Kemija Šempeter je bilo v sanacijskem programu navedeno dejstvo, da so proizvodne kapacitete v tej temeljni organizaciji izredno slabo izkoriščene. Zato je bil logično začrtan sanacijski ukrep, da je potrebno kapacitete optimalno izkoristiti. Konkretno je bila predvidena tudi uvedba druge izmene v proizvodnji strojev in naprav. Vzporedno je bil sistem natančnega spremljanja zasedenosti strojnih kapacitet, ki omogoča tekoče in natančno spremljanje dejanske zasedbe strojnih kapacitet na ravni vsakega posameznega stroja oz. naprave. Odgovarja tudi na vprašanje, kjer so razlogi za relativno majhno zasedbo kapacitet. Sistem spremljanja zasedenosti kapacitet je bil uveden v prakso

z mesecem septembrom. Prvi analizirani podatki kažejo, da v celoti nekega bistvenega napredka, v smislu optimalnejšega izkoriščanja strojnih kapacitet, še nismo dosegli, prisoten pa je rahel pozitiven trend k večji zasedbi kapacitet. Koristnost rezultatov uvedbe tega sistema je v tem, da so zdaj, za razliko od prej, znani vzroki za slabo zasedenost, na osnovi katerih je možno ukrepati in tako zagotavljati večjo stopnjo izkoriščенosti kapacitet. Uvedba druge izmene v proizvodnji strojev in naprav je bila pogojena z zaposlitvijo potrebnega števila kvalificiranih delavcev. Izveden je bil razpis, vendar dejansko kadrovanje potrebnega števila delavcev še ni bilo realizirano zaradi premajhnega interesa primernih kandidatov. Zaradi tega druga izmena v tem obratu še ni v celoti uvedena.

Sanacijski program je predvideval tudi zagotavljanje ažurnosti mehanografskih izpisov podatkov o cenah in direktnih stroških naših proizvodov, kar naj bi bila kvalitetna osnova za realnejše planiranje v tozdu Trženje. V računalniškem centru so v septembru uvedli tedenski izpis zaloga gotovih izdelkov in ga redno pošiljamo predvidenim uporabnikom. Prav tako je realizirana naloga, s katero je zagotovljen mesečni izpis podatkov o cenah in direktnih stroških na enoto proizvoda ter mesečni izpis istih podatkov na mesečno prodano količino, ki se prav tako redno pošiljajo dogovorjenim uporabnikom.

Z vključitvijo nove računalniške opreme na Čopovi ulici je v oktobru pričel veljati nov paket prodaje, ki zagotavlja spreminjanje prodajnih cen posameznim proizvodom med mesecem, kar prej ni bilo mogoče in disoniranje istih artiklov v enem dnevu po različnih cenah za različne kupce.

S ciljem učinkovitejše poti reklamiranja in plasmaja naših proizvodov je v preteklih mesecih potekal program aktivnosti komuniciranja, ki ga je izdelala Služba raziskave trga in ekonomske propagande. Zaradi inflacijskih gibanj v letošnjem letu ter na osnovi ugotovljenih novih ali spremenjenih potreb je bil jeseni izdelan in sprejet tudi rebalans plana komuniciranja za letošnje leto, s katerim so bila sredstva v ta namen precej povečana.

Posebno težo sanacijski program namenja ukrepom na področju kvalitete proizvodov. V zvezi s tem je bilo v preteklih mesecih napravljeno naslednje:

Za zagotovitev ustrezne kakovosti vhodnih materialov so bili dodatno izdelani ali dopolnjeni tehnični pogoji kakovostnega prevzema za dobavljene materiale iz Kartonažne tovarne Ljubljana ter za surovi in lateksirani

krep papir. Do konca leta se bodo pripravili tehnični pogoji kakovostnega prevzema za določene izdelke iz Mitola Sežana, Papirnice Radeče ter Cinkarne Celje.

V temeljni organizaciji Kemija Šempeter so bila prisotna tudi prizadevanja za uvajanje novih metod, ki zagotavljajo kvalitetno preverjanje vhodnih materialov. Uvedli so merjenje klejenosti papirjev po Cobbu in merjenje trdnosti papirja po Dennisonu. S tem so odpravili iskanje tovrstnih uslug v dislociranih laboratorijih. Za testiranje izdelkov pod ekstremno zahtevnimi pogoji so nabavili ustrezno klima komoro. V prihodnje načrtujejo še nabavo aparata za gladkost po Bekku, elektronske tehnice z IR lučjo ter preciznega mikrometra.

Za stalno spremljanje kvalitete vseh faz proizvodnega procesa je pomembno, da je predvsem natančno opredeljen tehnološki predpis ter da se le-ta v praksi dosledno izvaja. Zato so bili na novo izdelani tehnološki predpisi oz. navodila za masticiranje kavčuka, proizvodnjo poliestra lepilnega traku po domači recepturi, pigmentiran kavčuk, tehnologijo izdelave belega lepilnega traku, pripravo P. E. G. pri termoregistrirnem papirju, polnjenje tonerja in developerja za xerox aparate, domačo rjavo pasto za rjave lepilne trakove ter za sestavo in impregnacijo fotokopirnega papirja. V delu so še tehnološka navodila za impregnacijo matric, vsa ostala tehnološka navodila pa so dopolnjena. Dnevno se izvajajo analize o nivoju kakovosti v proizvodnji, o rezultatih le-teh pa se odgovorni delavci sproti obveščajo. V zadnjem trimesečju je bila posebna pozornost posvečena kvalitetnim problemom pri proizvodnji krep papirja.

Za preverjanje kvalitete končnih izdelkov je zelo pomembno uporabnostno testiranje še posebej pri spremembah receptur oz. tehnoloških postopkov. Ta naloga se je ob vseh navedenih primerih dosledno izvajala v službi kontrole kakovosti. Pri tem delu je pomembno ustrezno sodelovanje kontrole kakovosti s službo priprave dela, saj razvojni tehnologi določajo spremembe receptur ali tehnoloških postopkov, spremembe oz. vplive na kvaliteto izdelka pa preverjajo v službi kontrole kakovosti. V preteklem trimesečju so največkrat testirali poliestrski lepilni trak, krep lepilni trak, lepilne trakove za tisk, matrice ter xerografski papir.

Pomembno za učinkovit plasma naših proizvodov na tržišču je tudi redno spremljanje kvalitete konkurenčnih domačih in uvoženih izdelkov ter primerjava z našimi. Za letošnje leto je značilno, da so v temeljni organizaciji

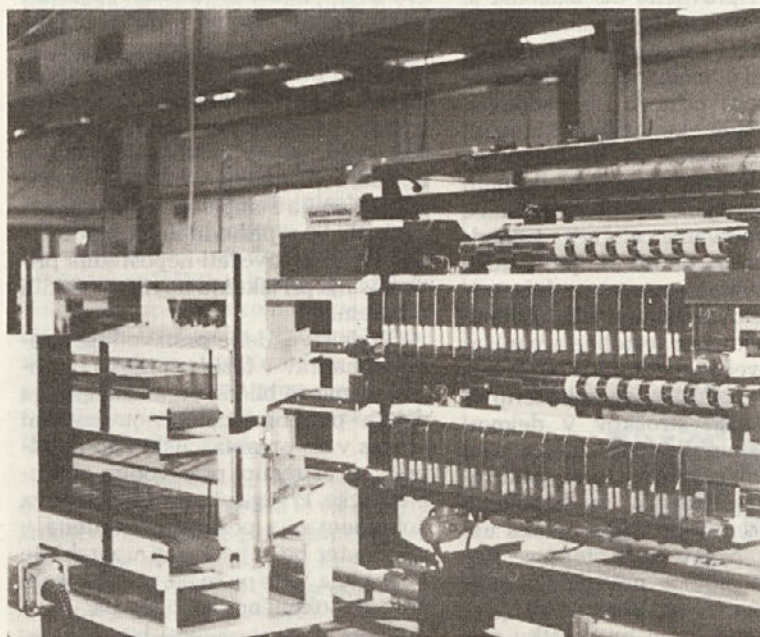
iz Trženja prejeli zelo malo konkurenčnih vzorcev. Zato so v glavnem testirali le tiste vzorce, ki so jih posamezni delavci prinesli iz službenih potovanj. Pomemben element korektnega poslovnega odnosa do partnerja, bodisi pri nabavi ali pri prodaji, je ažurno reševanje reklamacij. Zato je bila temu področju v preteklih mesecih posvečena ustrezna pozornost, tako delavcev v centru ter službi kakovosti, kot tudi delavcev v nabavi in prodaji tozda Trženje.

Eden od sanacijskih ukrepov je predvidel tudi tesnejše povezovanje s proizvajalci iz naše panoge zaradi uskladitve in delitve proizvodnega programa ter usklajenejšega skupnega razvoja. Na tej osnovi je bila Splošnemu združenju kemije Jugoslavije poslana iniciativa za ustanovitev planske poslovne skupnosti, s čemer bi dosegli naslednje cilje:

usklajevali proizvodne programe, načrtovali skupni razvoj, usklajevali skupen nastop do dobaviteljev in se dogovarjali o substituciji uvoza, skupno nastopili v tujini pri uvozu in izvozu ter v posredovanju tehnologije, dogovorili se o prevzemu obveznosti, da dogovorjene programe posamezne članice upoštevajo ter skupno planirali akcije do nečlanov.

Ker je bil eden od pomembnih razlogov za slabe poslovne rezultate tudi velik obseg zalog, tako surovin kot nedokončane proizvodnje in gotovih izdelkov, je sanacijski program predvidel vzpostavitev sistema sprotnega spremljanja vseh vrst zalog ter takojšnjega ukrepanja za zmanjšanje le-teh. V proizvodni temeljni organizaciji je bil dogovorjen sistem, po katerem pristojni odgovorni delavec lahko

zmanjša oz. ustavi proizvodnjo posameznega proizvoda v primeru, ko je zaloga le-tega prevelika. Po drugi strani pa so v tozdu Trženje dogovorjene aktivnosti za pospeševanje prodaje, če obseg le-te zaostaja od predvidenega. Podatki v zadnjih nekaj mesecih kažejo, da imajo celotne zaloge v Kemiji Šempeter tendenco rahlega zniževanja, vendar so še vedno prevelike. Dogovor o prilagajanju proizvodnje obsegu zalog se izvaja. V tozdu Trženje pa je pospeševanju prodaje posvečen pretežni del aktivnosti v službi prodaje in ostalih, z njo povezanih služb – raziskava trga in ekonomska propaganda, nabava, skladiščno transportna služba. Po sprejemu sanacijskega programa so bili v tozdu Trženje sprejeti ali pa so načrtovani naslednji ukrepi: ustrežnejša stimulacija zastopnikov, ustrežnejša osebna stimulacija oz. sankcioniranje prodajne operative, predvidene kadrovske okrepitve oz. predstavitev delavcev v oddelkih prodaje, usklajevanje cen s pomembnejšo konkurenco, v smislu bolj enotnega nastopa na trgu, intenzivnejše podpiranje plasmana z akcijami reklame in propagande ter dosledno vztrajanje na potrebni kakovostni ravni izdelkov in temu primeren izbor dobaviteljev. Vsi ti ukrepi še ne dajejo zadovoljivega učinka, kar se kaže v obliki subjektivnih razlogov – še vedno premajhen napor delavcev tozda Trženje in objektivnih razlogov – prevelike kapacitete na jugoslovanskem trgu. Obseg zalog se redno mesečno spremlja, ločeno za surovine in repromaterial, nedovršeno proizvodnjo in gotove proizvode. Napravljen je tudi plan postopnega zmanjševanja

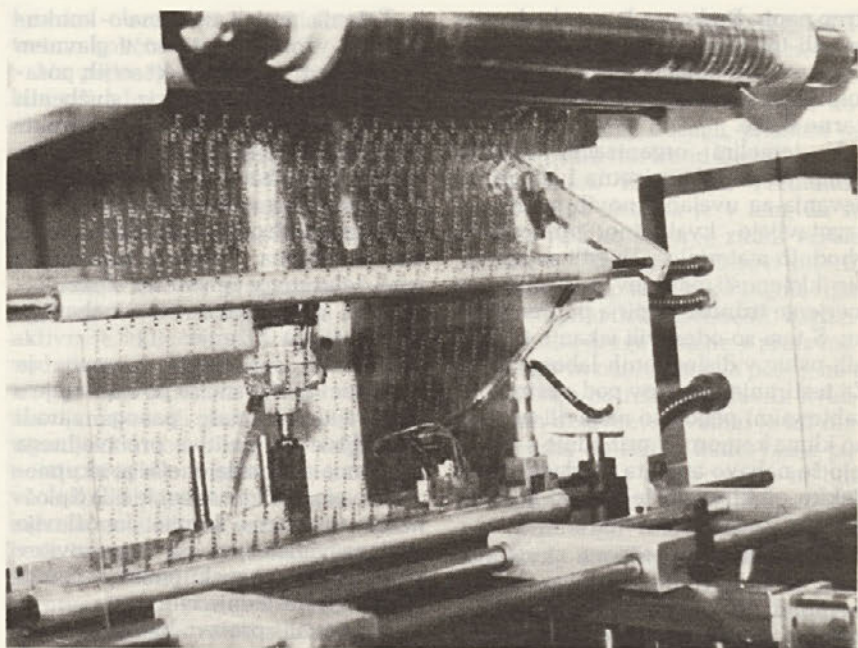


Del rezalno-embalirnega stroja za selotejp

obsega zalog na realno načrtovano ravnen.

Sanacijski program je utemeljil konkretne cilje tudi na področju politike zaposlovanja. Predvideno je bilo dodatno zaposlovanje le za proizvodne delavce ter hkrati preveritev možnosti prerazporeditve režijskih delavcev na proizvodna delovna mesta. S pričetkom obratovanja novega rezalnega stroja za samolepilne trakove je bila dana možnost za predstavitev določenega števila delavcev iz oddelka rezalnice. Glede na dejstvo, da omejenjeni rezalni stroj zaradi nekaterih kakovostnih problemov osnovnih nosilcev še ne obratuje v predvideni kapaciteti, planirane prerazporeditve niso opravljene v celoti, ampak le delno. Preverjena je bila možnost prestavitve določenih delavcev v proizvodnjo strojev in naprav, v kateri naj bi se uvedla druga izmena. Analiza dejanske strokovne usposobljenosti zaposlenih je pokazala, da te možnosti ni. Kadrovanje za proizvodnjo strojev in naprav je bilo obravnavano že prej. Izvedeno pa je bilo kadrovanje delavca na dela in naloge analitika ekonomičnosti proizvodnje. Samoupravno je bila verificirana tudi organizacijska shema proizvodnje strojev in naprav, ki predvideva formiranje priprave dela v tej proizvodnji. Kadrovanje po novi shemi se še ni pričelo.

Ker je sanacijski program nakazal relativno visoko obremenitev temeljne organizacije Kemija Šempeter s stroški skupnih služb in tozda Trženje, je eden od ukrepov predvideval tudi preveritev samoupravnega sporazuma o svobodni menjavi dela med tozdom Kemija Šempeter in Delovno skupnostjo skupnih služb ter tozdom Trženje. Pripravljena oz. izdelana je bila analiza veljavnega samoupravnega sporazuma z vidika usklajenosti z zakonskimi določili, načini pridobivanja celotnega prihodka ter soodvisnosti osnovnih ekonomskih kategorij temeljne organizacije in celotnega prihodka delovne skupnosti skupnih služb. Pripravljene so bile spremembe osnov pridobivanja celotnega prihodka delovne skupnosti skupnih služb glede na izvajanje programa dela, prispevek delovne skupnosti skupnih služb k poslovanju temeljne organizacije ter povečanje dohodka le-te. Pripravljene so bile osnove in kriteriji za standardizacijo stroškov in delovni skupnosti skupnih služb. Izdelan je bil tudi preizkusni izračun formiranja celotnega prihodka za prvo polletje 1986, na osnovi katerega poteka usklajevanje osnov in kriterijev. Pripravljen je predlog novega samoupravnega sporazuma, ki naj bi bil sprejet do konca leta ali na začetku prihodnjega.



Zadnja faza dela na novem rezalno-embalnim stroju

Pripravljen je bil tudi nov princip financiranja tozda Trženje, ki bazira na večji soodvisnosti rezultata te temeljne organizacije od kvalitativnih kazalcev poslovanja proizvodnih temeljnih organizacij. Nov principi je bil obravnavan na poslovni ravni in kot tak sprejet.

Sanacijski program je izpostavil potrebo po analizi strokovnih služb in dopolnitvi organizacije z natančno opredelitvijo posameznih funkcij. Analizirana je bila razvojna funkcija v tozdu Kemija Šempeter ter v delovni organizaciji nasploh. Razprava o tem je tekla na zadnji seji Razvojnega sveta delovne organizacije. Izražena je bila precejšnja mera enakih pogledov na potrebno enotnost do koncepta razvojne funkcije v delovni organizaciji. Razprava o konkretnih rešitvah bo sledila na naslednji seji. Konkretna potreba na razvojnem področju v letu 1987 narekujejo povečanje kadrov na področju razvoja v temeljni organizaciji Kemija Šempeter, saj je ugotovljeno, da bo v prihodnjih letih potrebno bistveno povečati neposredna prizadevanja pri iskanju novih razvojnih programov.

Ob dejstvu, da je proizvodnja strojev in naprav v fazi formiranja in dograjevanja, je bilo iz organizacijskega vidika potrebno celotni proizvodni proces v tej organizaciji enoti podpreti z ustrežno proizvodno dokumentacijo. Prvega oktobra je bila nova dokumentacija poskusno uvedena v prakso ter bo v poskusni uporabi do konca leta, nato pa se bo, na osnovi izkušenj, dokončno izoblikovala.

V preteklih mesecih je bila opredeljena tudi prodajna funkcija za proiz-

vodnjo strojev in naprav. K sodelovanju smo pritegnili Kovinotehno Celje kot usposobljeno trgovinsko organizacijo za trženje s stroji in napravami.

Izdelana je bila analiza organizacije tozda Kemija Šempeter z oceno stopnje organiziranosti, in sicer po analitični metodi ocenjevanja organizacije po procesnih funkcijah. Analiza je pokazala naslednje ugotovitve: povprečna ocena poslovnih funkcij je nakazala povprečno oceno organizacije poslovanja. To pomeni, da je raven obstoječe organizacije le neznatno višji, kot bi ga lahko izrazili s povprečno stopnjo, ki pomeni, da se naloge opravljajo po »lastni iniciativi ali po dogovoru«. Analiza kaže, da so posamezna področja poslovanja v okviru poslovnih funkcij, s tem pa tudi v celotnem poslovanju, zapostavljena, ne glede na različno pomembnost področij poslovanja. Interval povprečnih ocen poslovnih funkcij kaže odstopanje v organiziranosti posameznih poslovnih funkcij od povprečne ocene. V negativni smeri najbolj odstopata funkciji operativnega razvoja in priprave dela strojegradnje, v pozitivni smeri pa funkciji skladiščenja in varstva pri delu. Povprečne ocene ostalih poslovnih funkcij ne odstopajo v večji meri od skupne povprečne ocene, kar pomeni, da so organizacijski napori na sicer nizki ravni enakomerno razporejeni. Analiza procesnih funkcij (to so evidentiranje, obveščanje, kontroliranje, analiziranje, odločanje, načrtovanje, usklajevanje, organiziranje in izvajanje) kaže, da so procesne funkcije z najvišjim ponderjem – planiranje, usklajevanje, kontroliranje in analiziranje – pod povprečno oceno,

medtem ko so procesne funkcije z najnižjimi ponderji – evidentiranje, izvajanje, obveščanje – nad povprečno oceno. Iz tega sledi, da prav procesne funkcije planiranja, usklajevanja, kontroliranja in analiziranja bistveno znižuje skupno raven organiziranosti v tozdu. Zaradi tega bo potrebno v prihodnje posvetiti največ pozornosti prav tem funkcijam in vložiti bistveno več organizacijskih naporov za njihovo izboljšanje.

Kot pomembna naloga je bila predvidena tudi realizacija učinkovitega sistema nagrajevanja po delu in rezultatih dela z realnim vrednotenjem produktivnega, strokovnega in drugega dela. Na osnovi pogodbe z zunanjo institucijo je bil izdelan tako imenovani »projekt normativov dela«. Osnovni cilji projekta so naslednji: povečanje produktivnosti dela zaradi večje proizvodnje v enoti časa, povečanje ekonomičnosti dela zaradi manjše porabe materiala in energije ter boljšega izkoristka kapacitet, izboljšanje efekta proizvodnje zaradi mesečnega operativnega planiranja, ustvarjanje večjega dohodka zaradi povečanja produktivnosti in ekonomičnosti, povečanja materialne zainteresiranosti posameznega delavca zaradi možnosti ustvarjanja večje ravni osebnega dohodka in usklajevanje osebnih interesov delavca s skupnimi interesi delovne organizacije kot celote. Projekt opredeljuje naslednje pričakovane rezultate: povečanje produktivnosti dela na osnovi povečanja obsega proizvodnje, povečanje ekonomičnosti dela na osnovi znižanja stroškov materiala in energije ter boljše izrabe kapacitet, povečanje dohodka in povečanje osebnih dohodkov na osnovi ustvarjenih rezultatov dela in uporabe projektiranih rešitev. Projekt je pred svojim zaključkom in v tozdu Kemija Šempeter je bil potrjen kvalitativen prevzem v obsegu in vrednosti 90 %, medtem ko je bilo 10 % zadržanih na račun izpolnitve še ene nerealizirane naloge. Ustrezen team v tozdu Kemija Šempeter ocenjuje, da je prevzeti material primeren in kvaliteten, normativi dela so dokazljivi in dokazani, vendar pa je še močno prisotna bojazen pred realizacijo v praksi.

Ob koncu novembra so vse temeljne organizacije združenega dela in delovna skupnosti skupnih služb sprejele nove oz. dopolnile obstoječe pravilnike o ocenjevanju osebne učinkovitosti, s katerimi bomo zagotovili, da bo osebni dohodek režijskih delavcev odvisen od neposrednega prispevka posameznika k rezultatom njegovega dela.

Sanacijski program predvideva dosledno izvajanje organizacijskega navodila št. 115, ki opredeljuje funkcijo

operativnega planiranja prodaje, proizvodnje in nabave. Na tej osnovi poteka mesečno operativno planiranje v odvisnosti od ciljev, potreb in možnosti. Praksa kaže, da se navodilo ne izvaja dosledno, posledica pa je nedosledno izvajanje planiranih ciljev.

S ciljem, da bi imeli čim bolj verodostojno sliko o tem, s kakšnim efektom proizvajamo oz. prodajamo posamezne proizvode, je sanacijski program predvidel uvedbo pokalkulacij po posameznih delovnih nalogah. Na tej osnovi in po izhodiščih ustreznega organizacijskega navodila je bila pripravljena metodologija za vpeljavo pokalkulacije. Pokalkulacije so bile uvedene v prakso ob zaposlitvi analitika ekonomičnosti proizvodnje.

Pomembno vlogo v prizadevanjih za vsestransko izboljšanje poslovanja ima tudi inovacijska dejavnost. Zato je sanacijski program predvidel tudi aktivnosti, s katero bi inovacije razširili med večje število delavcev v neposredni proizvodnji z javnimi razpisi za zbiranje idej oz. predlogov za reševanje posameznih problemov, z neposrednim kontaktiranjem delavcev v neposredni proizvodnji ter z ustanovitvijo inovacijskih krožkov predvsem v tehnologiji, operativnem razvoju in vzdrževanju. Praksa v zadnjih mesecih kaže, da na tem področju beležimo vsaj stagnacijo, če ne celo nazadovanje. Beležimo zmanjšanje pomembnih inovacijskih predlogov, ki bi prinašali večje gospodarske koristi. Opažamo tudi, da je vse manj predlogov iz neposredne proizvodnje. Po drugi strani pa precej problemov, ki bi lahko bili inovacijske narave, sprotne rešujejo na raznih strokovnih delovnih sestankih. Marsikatera ideja in tudi realizacija ideje se ne prijavi kot inovacija, ker se ocenjuje kot delovna obveznost. Inovacijskih krožkov doslej v tozdu Kemija Šempeter še niso ustanovili.

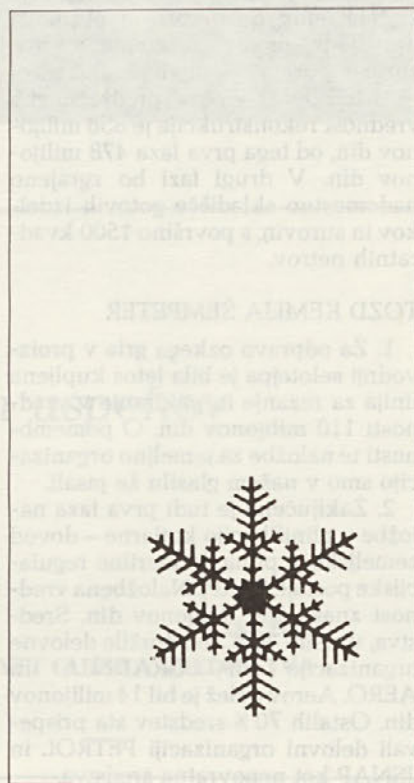
Sanacijski program je predvidel tudi določene investicije. Realizirana je bila investicija v rezalni stroj za razrez samolepilnih trakov. V fazi preučevanja in zbiranja dodatnih tehničnih in tehnoloških informacij je investicija v rekuperacijsko napravo za obrat matric. Pred realizacijo pa je investicija v reaktor za proizvodnjo akrilatnih lepil. Tečejo tudi priprave na realizacijo investicije v napravo za destilacijo odpadnih topil.

Dosledno se izvaja opredelitev, da se v tej situaciji investira le v osnovna sredstva, ki imajo neposredni vpliv na povečanje proizvodnje oz. kako drugače prispevajo k povečanju dohodka. Vse tovrstne zadeve se pred realizacijo obravnavajo na kolegiju v temeljni organizaciji.

V programu aktivnosti za realizacijo sanacijskih ukrepov je predvideno, da se ustrezna pozornost stalno posveča sprotne informiranju o poteku sanacije. Sanacijski odbor redno ocenjuje izvajanje posameznih aktivnosti ter po svojih ocenah ustrezno ukrepa. O poteku sanacije redno obvešča Poslovni svet, v glavnem mesečno pa dobiva informacije tudi delavski svet tozda Kemija Šempeter. Delavski svet DO dobiva informacije o poteku sanacije vsakič ob obravnavi trimesečnega poročila o poslovanju. Kljub temu, da večina zadolženih za realizacijo posameznih aktivnosti svoje naloge opravlja in o tem tudi poroča sanacijskemu odboru, pa se dogaja, da se naloge ne izvajajo tako kot je v programu opredeljeno. V takih primerih sanacijski odbor opozori odgovornega predstavnika posamezne temeljne organizacije oz. DSSS, da leta sproži vprašanje odgovornosti ter tudi po tej poti zagotovi dosledno realizacijo. Praksa preteklih mesecev kaže, da na tem področju še ni dovolj odločnosti, da se zastavljene naloge dosledno, kvalitetno in pravočasno izvršijo. Podrobnejšo analizo o izvajanju aktivnosti za realizacijo sanacijskih ukrepov je dobil delavski svet tozda Kemija Šempeter.

Kot prvi sanacijski ukrep je sanacijski program predvidel izdelavo programa dolgoročne poslovne usmeritve za tozdu Kemija Šempeter. O tem pa kaj več prihodnjč.

Zvone Hudej



Pregled naložbenih vlaganj v letu 1986

Ob iztekajočem se letu bo gotovo zelo zanimiv tudi zapis o uresničevanju načrta naložbenih vlaganj za leto 1986, oz. katere naložbe smo uspešno zaključili v posameznih temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb in kaj še načrtujemo. Prispevek o tem so pripravili sodelavci iz Službe za investicije.

TOZD KEMIJA CELJE

1. Ob prizadevanjih za varčevanje energije se je v temeljni organizaciji pričela rekonstrukcija manjšega parnega kotla za ogrevanje z zemeljskim plinom. V poletnih mesecih je veliki parni kotel dejansko neizkoriščen in zato obratuje z zmanjšanim izkoristkom. Zato se je obnovil manjši kotel, ki se je doslej ogreval z mazutom, s priključkom za zemeljski plin. Tako je dosežen boljši izkoristek kotla, zmanjšalo se je tudi onesnaževanje okolja.

2. Naložba v rekonstrukcijo obrata AC je bila načrtovana skupno z rekonstrukcijo papirnega stroja v Medvodah in povečano proizvodnjo tiskarskih izdelkov v tozdu Grafika. Rekonstrukcija v obratu AC bo potekala po določenih fazah. V prvi fazi, ki se je pričela letos, bo preurejen obstoječi proizvodni prostor za montažo nove strojne opreme – novi rezalni stroj CAMERON. Celotna predračunska vrednost rekonstrukcije je 856 milijonov din, od tega prva faza 478 milijonov din. V drugi fazi bo zgrajeno nadomestno skladišče gotovih izdelkov in surovin, s površino 1500 kvadratnih metrov.

TOZD KEMIJA ŠEMPETER

1. Za odpravo ozkega grla v proizvodnji selotejpa je bila letos kupljena linija za rezanje in pakiranje v vrednosti 110 milijonov din. O pomembnosti te naložbe za temeljno organizacijo smo v našem glasilu že pisali.

2. Zaključena je tudi prva faza naložbe v plinifikacijo kotlarne – dovod zemeljskega plina do merilne regulacijske postaje (MRP). Naložbena vrednost znaša 150 milijonov din. Sredstva, v višini 30 %, so združile delovne organizacije SIP, GRADNJA in AERO. Aerov delež je bil 14 milijonov din. Ostalih 70 % sredstev sta prispevali delovni organizaciji PETROL in JSNAP kot nepovratna sredstva.

Prihodnje leto bomo nadaljevali z drugo fazo, v kateri je načrtovan dovod plina od MRP do uporabnika. Predvidena so naložbena vlaganja v višini 43 milijonov din.

TOZD GRAFIKA

1. Letos aprila je bila zaključena naložba v izgradnjo aneksa za potrebe računalniškega sistema, vodstva DO in grafične dejavnosti. Vrednost naložbenih del je znašala 75 milijonov din.

2. Naložba v povečanje tiskarskih izdelkov je bila načrtovana skupno z rekonstrukcijama papirnega stroja v medvoškem tozdu in obratu AC v celjski Kemiji. Vrednost naložbe je 1000 milijonov din, obsega pa dobavo stroja za tiskanje neskončnih obrazcev OPTIFORMA 520, zbiralnega stroja COLATOR in stroja za izdelavo barvnih izvlečkov SCANNER. Strojna oprema poskusno obratuje, razen stroja SCANNER, za katerega se ureja ustrezen prostor.

3. Za uspešno delovanje grafičnih strojev smo morali zagotoviti central-

no pripravo zraka in zato smo zgradili stabilno kompresorsko postajo s pripravo zraka za regulacijsko tehniko. Vrednost naložbe je 10 milijonov din.

4. V avgustu smo pričeli z izgradnjo visokoregalnega skladišča na Čopovi ulici kot nadomestno skladišče na Mariborski cesti. Vrednost naložbenih del je 230 milijonov din, z izgradnjo pa bomo pridobili 2400 paletnih mest. Gradbena dela bodo po predvidevanjih zaključena do konca letošnjega leta.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

1. S Trga V. kongresa smo letos na novo lokacijo na Čopovi ulici preselili naš Računalniški center. Skupaj z Druženim računalniškim centrom je bil vgrajen nov računalniški sistem IBM 4361. Le-ta omogoča vzpostavitev široke terminalske mreže za potrebe temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb, obenem pa tudi izgradnjo interaktivnega računalniškega informacijskega sistema.

Kazimir Franc

Rekonstrukcija papirnega stroja v Medvodah

Danes, ko prebirate ta zapis, papirni stroj že obratuje. Zato se boste morda malo jezili, ker ga objavljamo sorazmerno pozno. Vendar vse zahteva svoj čas – tudi priprava in tisk našega časopisa. Zapis, ki je bil pripravljen drugega decembra kot poročilo o rekonstrukciji papirnega stroja, je vseeno zelo zanimiv, saj govori o izredno prizadevnem delu delavcev iz različnih delovnih organizacij in seveda tudi iz naše, ki so s svojim skupnim delom sledili istemu cilju – izpolniti dogovorjeni rok za pričetek obratovanja papirnega stroja.

Štirinajstega novembra ob šestih zjutraj smo točno po načrtu predali papirni stroj dobavitelju opreme – firmi Andritz – za pričetek rekonstrukcijskih del. To je bil uradni pričetek del, gradbena in nekatera demontažna (montažna) dela pa so se dejansko pričela že dva meseca prej.

Rekonstrukcijska dela so se pričela seveda z demontažo vseh naprav, ki so bile namenjene za predelavo ali zamenjavo. Tako so bile demontirane vse črpalke (skoraj 80), vse skupine mokrih stiskalnic, kalander, natok,

Billblade, štirje sušilni cilindri in vse ostalo. Vse predolg bi bil spisec vsega.

Po dveh dnevih demontaže so pričeli z delom gradbinci z rušitvenimi deli. Porušiti smo morali tri železobetonske kadi in veliko število temeljev (črpalke, pogoni stroja itd.) S kombinacijo vrtnanja, rezanja, sekanja in miniranja železobetona, so zastavljene naloge uspeli opraviti v predvidenem roku.

S pričetkom grobe strojne montaže se je pravzaprav začela gradnja »novega« papirnega stroja, saj so skoraj vsi najpomembnejši deli stroja predelani ali pa zamenjani z novimi in sodobnejšimi.

Dela potekajo cel dan v dveh izmenah, pri čemer so sobote, nedelje in prazniki delovni dnevi.

Montažo vodi dobavitelj opreme firma Andritz iz Gradca z 19 strokovnjaki, nadzor pa izvaja Industrijski biro iz Ljubljane.

Vsa demontažna in montažna dela strojne, elektro in regulacijske tehnike opravlja Hidromontaža iz Maribora, ki ima na gradbišču več kot 180 delavcev.

Vsa gradbena dela izvaja SGP Tehnik iz Škofje Loke, v času rušitvenih del je bilo na gradbišču več kot 70 delavcev.

Vzporedno z rekonstrukcijo poteka tudi zelo obsežen in temeljit remont vse tiste opreme, ki ostaja v uporabi. O obsegu del govorijo naslednji podatki:

remontirane ali predelane so bile vse črpalke, vsi vodilni valji stroja (več kot 90) so bili dinamično uravnoveženi, vsa strgala (40) oz. nosilci strgal pregledani – servisirani, in še bi lahko naštevali.

Pri rekonstrukciji sodelujejo vsi delavci papirnice. Delavke dodelave pomagajo v obratu družbene prehrane in pri čiščenju prostorov, papirničarji pa pomagajo pri remontnih delih.

Jasno je, da je pri tako obsežni rekonstrukciji, nabavna služba s svojimi skladišči rezervnih delov in repromateriala polno angažirana.

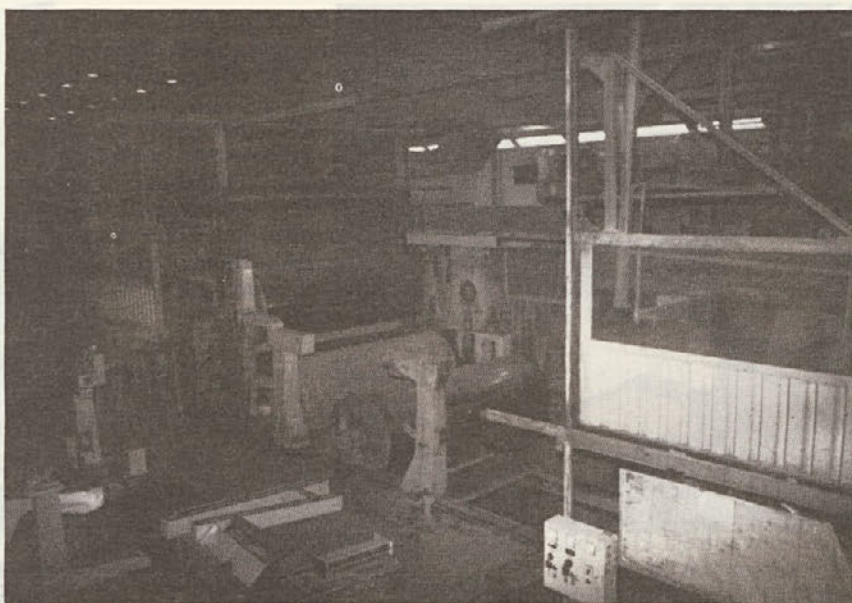
Istočasno poteka tudi intenzivno šolanje ključnih delavcev posadke papirnega stroja, da bi se čim bolj temeljito pripravili za obvladovanje nove tehnike.

Dobava opreme in dokumentacije s strani Andritza poteka več ali manj po programu in doslej ni bilo zastojev. Tudi gradbena dela se izvajajo skladno s programom. Manj uspešna je strojna montaža, ki si je nabrala nekaj dni zamude na začetku rekonstrukcije, ker je imela Hidromontaža premalo delavcev. Montaža elektro in regulacijske opreme bistveno ne kasni.

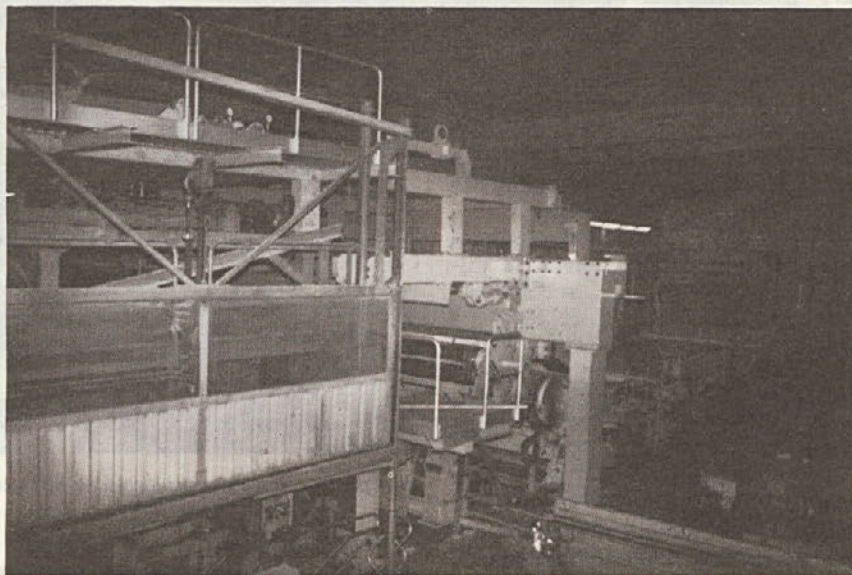
Rekonstrukcija papirnega stroja v Medvodah se je prevesila v drugo polovico. Groba strojna montaža je praktično zaključena, prihajajo pa dela s področja hidravlike, pnevmatike in elektronike ter fina strojna montaža. Vsi si prizadevamo, da bi nadoknadili zamude.

Tako se vsak dan vse več delavcev našega vzdrževanja vključuje v montažo omenjene opreme in nekaj zamude smo že odpravili. Upamo, da se bodo prizadevanja nadaljevala in da 15. december, kot načrtovani začetek zagona papirnega stroja, ne bo bistveno prekoračen.

Boris Tavčar



Premontaža sušilnih valjev



Groba montaža stiskalnic

*Obilo sreče, zdravja in delovnih uspehov
v novem letu 1987*

**VAM ŽELI
SVET GLASILA UREDNIŠTVA**

Nova stroja – nova pridobitev za tozdr Grafiko

BIELOMATIK P 671 je zbiralni stroj za zbiranje neskončnih obrazcev, ki je opremljen s 13 odvijalnimi postajami, z agregatom za vlepljanje etiket z data mailer, enoto z agregatom za izdelavo vrečk in agregatom za številjenje. Vse to so tehnološki postopki, ki omogočajo dodelavo zahtevnejših tiskovin. V prihodnjem letu bodo dokupili še dodatno izsekovalno orodje, s pomočjo katerega bodo lahko delali tudi letalske vozovnice.

Maksimalna širina tiskovine za dodelavo na tem stroju je 500 mm, maksimalna hitrost je do 250 m tiskovin v minuti.

Svečanosti ob krstu strojev so se poleg delavcev tozdr Grafike in predstavnikov vodstva naše delovne organizacije udeležili tudi predstavniki firm dobaviteljev strojev, in sicer ANDRITZ, BRÜDER HENN, GOEBEL in BIELOMATIK.

Dora Rovere

V tozdr Grafika v obratu neskončnih obrazcev, so 10. decembra »krstili« dva nova stroja, ki sta bila montirana v septembru in oktobru letos. V tem času so stroja tudi tehnično prevzeli. Grafični »krst« je lep običaj, ki so ga uvedli pred leti in je pravzaprav že tradicionalen, saj je bil letos organiziran že sedmič. Slavnostni govornik na svečanosti je bil Milan Zupančič, za pravilen potek prireditve pa je skrbel Žani Uranič. »Krstili« so tiskarski rotacijski stroj OPTIFORMA 520 z UV in zbiralni stroj za neskončne obrazce BIELOMATIK P 671.

OPTIFORMO 520 z UV so poimenovali po Veroniki Deseniški za VERONIKO, boter pa ji je Jure GODEC. Zbiralni stroj BIELOMATIK P 671 pa s simboličnim imenom ZMAGO, ki naj bi Aeru prinesel nove delovne zmage in poslovne uspehe, boter pa mu je gospod Franz GRÜNDL iz firme Andritz.

Tehnične značilnosti novih strojev so naslednje: OPTIFORMA 520 z UV (sušilnik – ultravijolični žarki) je namenjena za tisk neskončnih obrazcev v (color) barvni tehniki. Stroj lahko tiska v petih barvah, tiskovine takorekoč v hipu posuši z ultravijoličnimi žarki, hitrost tiskanja pa je zato zelo velika. Maksimalna širina tiskovine je 510 mm, obseg cilindra pa je 24 col. Stroj dosega pri tisku različnih vrst tiskovin naslednje hitrosti.

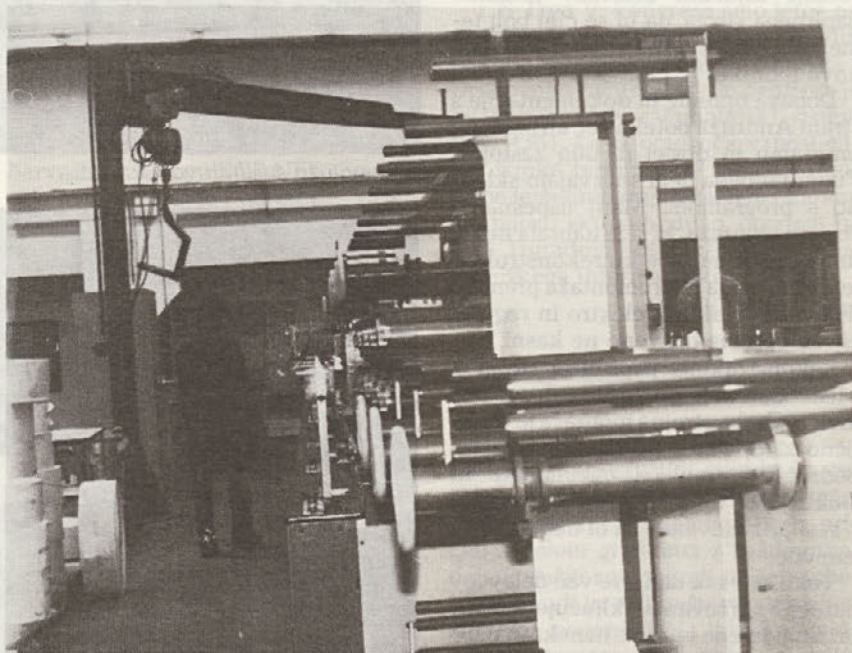
- pri tisku: zvitek – zvitek, do 450 m v minuti,

- pri tisku: zvitek – cik-cak, do 350 m v minuti,

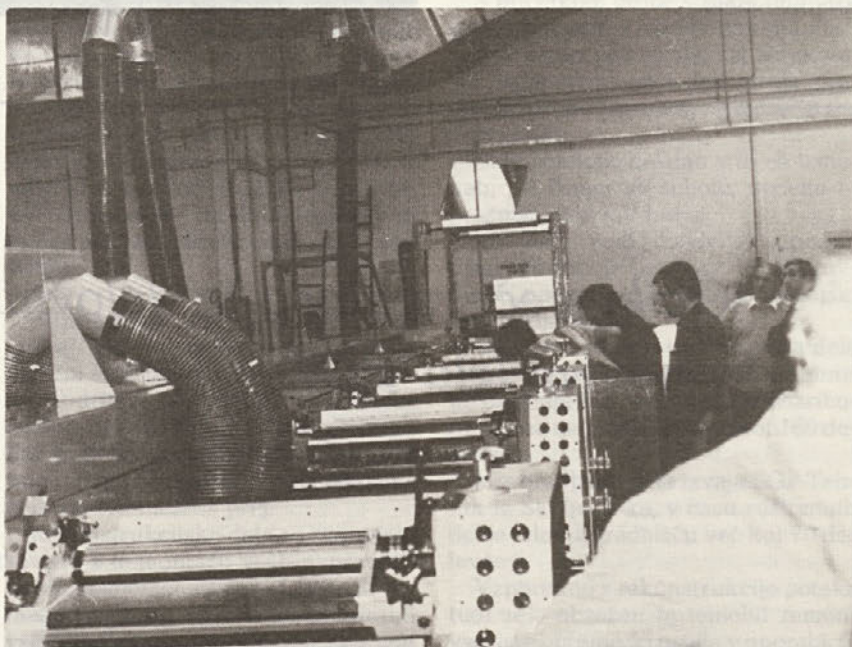
- pri tisku barvnih (color) obrazcev do 200 m v minuti.

OPTIFORMA 520 UV je prvi stroj te vrste v Jugoslaviji, zato imamo velike možnosti za prodajo neskončnih tiskovin v večbarvnem tisku. V tovrstni tiskarski tehniki bodo tiskane vse vrste tiskovin, največ za propagandne namene, ki so predvidene še za nadaljnjo obdelavo na računalniku. Dolej so tiskali vzorce za ponudbe strankam in dva prospekta za Svet knjige pri Mladinski knjigi Ljubljana.

POSKUSNA PROIZVODNJA JE STEKLA V NOVEMBRU



Prvi proizvodi z novega stroja so bili vzorci – ponudbe kupcem in prva naročila



Utrinek ob pripravi stroja pred tiskom



»ZMAGA« je krstil gospod Franz Gründl



»krstne« listine



Slavnostni govornik – Milan Zupančič



»VERONIKO« je krstil Jure Godec



Gledalci so si z zanimanjem ogledali krstno svečanost

POROČAMO O ...

Varstvo pri delu

O prizadevanjih delavcev na področju Varstva pri delu letos še nismo pisali, čeprav je temu delu namenjena posebna pozornost v naši delovni organizaciji. Naši prošnji za sodelovanje so se odzvali v tozdu Kemija Šempeter.

Zapise iz ostalih temeljnih organizacij in delovne skupnosti skupnih služb vam bomo predstavili v naslednjih številkah časopisa.

S programom ukrepov, ki so bili zastavljeni v začetku leta, so bile načrtovane velike obveznosti, vendar jih, ob razmerah v tozdu Kemija Šempeter, ni bilo mogoče uresničiti niti 40 odstotkov. To pomeni, da vsi zavestno dovoljujejo upadanje prizadevanj pri izvajanju ukrepov, kot na primer skrajšanje rokov za zdravniške preglede, izobraževanje, pregledovanje delovnih priprav in naprav ter ostalih nalog.

Že v uvodni ugotovitvi sem namenil poudarek programu ukrepov in tudi v nadaljevanju se bom omejil na vsebino le-tega.

V poglavju – Samoupravni splošni akti – smo si zastavili nalogo, da bomo izdelali nov pravilnik, skladno z dopolnili republiškega zakona. Pri tem nismo uspeli zaradi neobvladovanja določenih področij, nenazadnje pa tudi zaradi premajhnega vrednotenja področja varstva pri delu.

Pravilnik o S-conah je pravkar v izdelavi pri DO Varnost Zagorje. Predvidamo, da bo pripravljen do meseca maja prihodnje leto. Pri izobraževanju gre za resna vprašanja, saj smo od vseh načrtovanih izobraževanj izvedli le enega, in to v proizvodnji lepilnih trakov, ki se je obvezala za izdelavo navodil za tehnologijo in proizvodnjo, medtem ko v proizvodnji matric nikakor ni mogoče izsiliti izdelave omenjenih navodil.

Nekatera izobraževanja kot npr. izobraževanje delavcev v transportu, vzdrževanju in službi kontrole kako-

vosti bomo izvedli v začetku leta 1987. Rok za obdobjo izobraževanje vodilnih delavcev je sicer potekel letos v juliju, vendar se je na zahtevo direktorja tozda izobraževanje premaknilo na mesec februar v prihodnjem letu. Pri tem se zastavlja vprašanje, kako lahko poslovne oz. zasebne odločitve razveljavljajo zakonska določila, saj s takim in podobnim ravnanjem dajemo izredno obeležje in stopnjo vrednotenja varstva pri delu. V januarju in februarju letos so bili opravljeni vsi načrtovani obdobji zdravstveni pregledi. Zdravniške preglede, predvidene za november, pa smo v soglasju s predstojnikom Zdravstvenega doma predstavili v prihodnje leto – v mesec februar.

Področje pogojev dela za delavce, ki delajo na delih in nalogah s povečano nevarnostjo za zdravje, poškodbe in požar, moramo nujno opredeliti po stopnjah. Le-te so namreč izhodišče za določitev dodatnih dni dopustna na pogoje dela. Z omenjeno problematiko se pravkar ukvarjamo v vseh tozidih. Izdelali smo več variant, s katerimi bi lahko najbolj natančno opredelili realne ocene, ki bi nekako predstavljale iztočnico za dodaten dopust. Poudariti pa moram, da bo verjetno potrebno več storiti za izboljšanje pogojev na delovnem mestu in zmanjšati dodatne dni dopusta, ker je gotovo zgrešeno razmišljanje, da bo dodaten dopust štirih dni vplival na delavčevo zdravje.

Zaščitna sredstva in opremo delavci prevzemajo redno, večkrat tudi izredno, še zlasti za tista dela in naloge, ki so dejansko bolj težavna in umazana.

Ob izredni uporabi zaščitnih sredstev in opreme bomo pristopili k spremembi oz. dopolnitvi pravilnika. Pri nekaterih delavcih opazimo, da redno in vestno prevzemajo čevlje, rokavice in delovno obleko ter jo odnašajo domov, na delovnem mestu pa uporabljajo svojo opremo.

Raziskavo ekoloških razmer v tozdu bo v decembru opravil ZC Maribor. Imamo namreč rezultate izpred treh let, ki so bili opravljeni na osnovi meritev letne mikroklimе, zdaj pa bomo dobili rezultate zimske mikroklimе.

Za letošnje leto načrtovane preglede S inštalacije in ostale elektro opreme, strelovodnih naprav in odvodov statičnega naboja, bomo morali nujno opraviti v prvih dneh prihodnjega leta.

Odrpito ostaja tudi vprašanje pregleda posod pod pritiskom, izvršili pa smo pregled tovornih dvigal in liftov. Upam, da bo domače vzdrževanje poskrbelo za pregled transportnih sredstev, ventilacijske in klimatske naprave. Mesečno pregledujemo naprave za gašenje z vodo, CO, prahom in hidrantno omrežje vključno z gasilno tehniko in opremo. Nekajkrat smo opravili dezinsekcijo in deratizacijo terena.

V začetku leta smo pridobili tudi dovoljenje za nočno delo žena. Ob izdelavi pregleda o uresničevanju programa ukrepov za letošnje leto smo zasledili še nekatere neizvršene preglede delovnih priprav in naprav, ki jih bo izvedlo domače vzdrževanje še v letošnjem letu.

Ivan Četina

November mesec preverjanja marketinških aktivnosti

1. 11.–5. 11. 3. festival tržnih komunikacij in ITACA v Portorožu;

20. 11.–22. 1. 10. kongres jugoslovskega združenja za marketing v Ljubljani.

Vsi tisti, ki verjamejo v marketinški koncept upravljanja, poslovanja, delovanja družbe in delovnih organizacij, so se letos v novembru zbrali na dveh pomembnih srečanjih, kjer so preverili oz. ocenili svoje dosedanje delo in so zastavili cilje svojega delovanja v prihodnosti.

Aero se je obeh srečanj udeležil kot opazovalec:

– prvič 3. festivala tržnih komunikacij, kjer zaradi neopravičljive prevelike samokritičnosti nismo predstavili svojih dosežkov dejavnosti komuniciranja s tržiščem;

– 10. kongresa združenja za marketing pa kot srečanja, kjer smo udeleženci dobili potrditev, da lahko delovna organizacija samo z marketinškim konceptom in instrumenti preživi in se razvija ter ugotavljali spoznanje, da je Aero v svojem delovanju daleč od marketinškega koncepta.

Če so rešitve v primeru akcije, oz. želje po dokazovanju v okviru festivala tržnih komunikacij relativno enostavne »na 4. festival bomo poslali tudi naše dosežke«, potem je za področje marketinškega koncepta upravljanja položaj v Aeru vse prej kot spodbuden.

Žal večina niti ne ve, kaj je marketinški koncept, da pa bi ga uporabljala pri izvajanju upravljanja, pa še toliko

manj. Zakaj takšna trditev; V Aero nam je že prešla v kri trditev, da je trženje prevelik strošek; marsikdo misli, da celo odvečen; v razvitih delovnih organizacijah pa stroški marketinga/trženja, že dosegajo ali celo prese-

gajo tri četrtine vseh stroškov, ki bremenijo proizvod. Gre za dve skrajnosti – ali posredno verjetno za dva koncepta upravljanja. Navajanje argumentov za in proti, pa naj ostane odprta naloga.

Marketinški dogodek desetletja

10. kongres jugoslovanskega združenja za marketing – JUMA

Marketing in strukturne spremembe so bile osnovno izhodišče 10. kongresa jugoslovanskega združenja za marketing. Prezahtevno in verjetno nesmiselno bi bilo posredovanje pregleda in povzetkov razprav v celoti,

saj so glavne misli zbrane in bodo predstavljene v naslednji številki časopisa Marketing. Zato podajam samo pregled glavnih referatov, ki so služili kot izhodišče koreferentom in razpravljalcem:

dr. Ljubomir Baban: Strukturne spremembe in mednarodna struktura jugoslovanskega gospodarstva

dr. Fedor Rocco: Znanost in izobraževanje kot dejavnika razvoja v strukturnih spremembah

dr. Bogomir Deželak: Organizacijske spremembe v gospodarstvu s tržnega vidika

dr. Ilija Janković: Tehnologija kot element prestrukturiranja gospodarstva

dr. Momčilo Milisavljević: Strategija planiranja strukturnih sprememb
dr. Danilo Vezjak: Strateško planiranje ekonomskih odnosov s tujino
dr. Roman Obrat: Tržniška organizacija in tržniški kadri

dr. Živorad Zlatković: Tržniške institucije – poseben poudarek na trgovini na drobno, na veliko in zunanji trgovini

dr. Radovan Milanović: Trženjske dejavnosti kot podlaga strukturnih sprememb

dr. Milan Galogaža: Kupna moč potrošnikov kot kriterij poslovne in trženjske politike gospodarskih subjektov

dr. Blagoje Mitanski: Trženjske storitve – stanje in perspektive

mag. Mirjana Gjukic-Srdar: Predpostavke in ovire za spremembo tehnologije trženja v Jugoslaviji

Predsednik programskega odbora JUME je bil dr. Miran MEJAK, nekdanji direktor Aera. Zanimivo bi bilo pridobiti njegovo stališče o samem kongresu, pa tudi o trditvi, ki sem jo podala v uvodu, da Aero nima razvitega marketinškega koncepta upravljanja.

Najdaljši teden

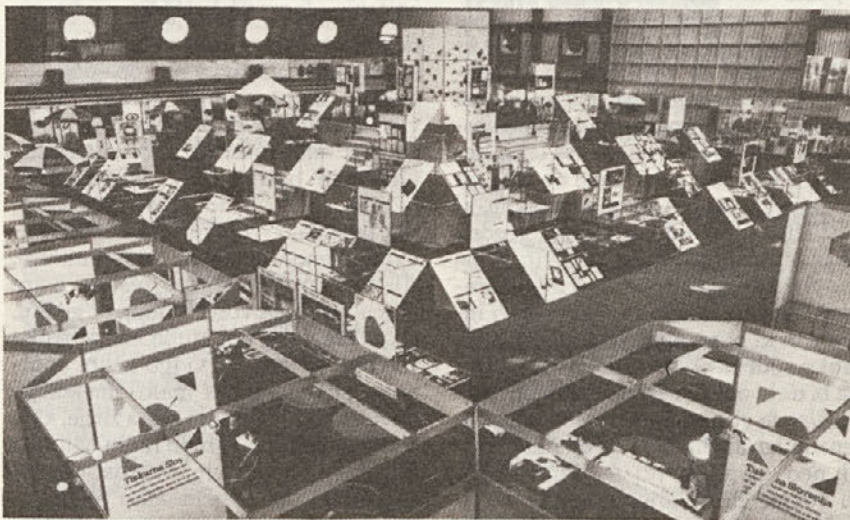
3. jugoslovanski festival tržnih komunikacij in ITACA

»povzeto po Media Marketing št. 67, november 1986«

Prvega novembra, ko je turistične sezone praviloma konec, ko večina hotelov zapre vrata in se le potepuški psi sprehajajo po zapuščenih plažah, v času, ko je lepo in prijazno vreme skorajda nekaj posebnega, v tem, od boga pozabljenem času, je bilo v Portorožu na slovenski obali nenavadno živahno. Tisoč in več propagandistov ter njihovih strokovnih in poslovnih sopotnikov se je zbralo na tretjem Jugoslovanskem festivalu tržnih komunikacij, ki je bil tokrat garniran še s prvim Mednarodnim festivalom turističnih propagandnih akcij, s pravim svetovljanskim nazivom ITACA (International tourist advertising campaign awards). Poročevalec skorajda ne ve, ali ima o takšnem veličastnem zboru sploh smisel pisati, saj se zdi, da so bili tako rekoč vsi njegovi bralci priča ali celo akterji dogodka, o katerem naj bi poročal. Pa vendar, ker časopisi pišejo zgodovino, je zabeležka potrebna.

Nekaj je pač treba zapisati na začetku. Še nikoli doslej ni bil jugoslovanski propagandistični festival tako veličasten, tako dobro pripravljen in organiziran, tako odmeven v stroki in izven nje, tako pomemben, tako zaresen. Več kot tisoč udeležencev, več kot 700 prijavljenih del v vseh konkurencah festivala, tehnična organizacija, nova podoba portoroške marine, satelitska televizija, dnevni časopis, interna televizija, Rožič, Krašovec, Marović, Chauvet, Saatchi & Saatchi,

Ogilvy & Mather, Madžarska, Švica, Čile, Tunizija, Španija, Slovenija, polnočni Feniksov koncert v skladišču soli in Studio marketing Beograd... Blišč, kakršnega smo si od Žozefa naprej lahko samo zamišljali, je bil tako rekoč vodilna značilnost letošnjega propagandnega tedna v Portorožu. Portoroški Avditorij se nam je zdel premajhen, zato smo ga razširili z interno televizijo v drugih prostorih, dvoranah, predverju, v portoroškem hangarju. Razstavni prostor je bil do-



Razstava v portoroški marini

slej tako v Portorožu kot tudi drugod ves čas predmet spotike, majhen, neugleden, od rok. Izpraznili smo velik hangar portoroške marine in v njem zgradili nekakšno piramido, prijazno-zlobni jeziki ji pravijo Repovševa, na kateri bi moralo biti dovolj uglednega prostora za vsa prijavljena in razstavljena grafična dela. Portorož je tako skorajda nehote dobil nov razstavni, morda celo sejemski prostor. Dnevno izdajanje špirografiranih sprememb programa, informacij in domislic se je zdelo ceneno, zato smo v Portorožu izdajali vsak dan ugledno oblikovan in stiskan bilten. Kaj bilten, pravi barvni časopis, ponos Tiskarne Slovenije iz Ljubljane, je izhajal vsako jutro in ustvarjal vtis, da smo propagandisti ugledna, pomembna in bogata stroka.

Na domači fronti je slavil Beograd. Dragan Sakan, njegov Studio marketing Delo, Beograd, sta pobrala letos največ priznanj in bila deležna največje naklonjenosti žirije. Pravo zadovoljstvo je, in očitno se ga je veselila tudi žirija, da se je ob ljubljanskem Studiu marketing vendarle pojavil konkurent, ki nastopa s podobno profesionalnostjo in zavzetostjo, pa vendar tudi s povsem svojim izvirnim miselnim pristopom. In čeprav je to še vedno Studio marketing Delo, je hkrati očitno tudi nov realni subjekt jugoslovanske propagande.

Delo žirije ni bilo nikoli hvaležno in tudi ocenjevanje ocenjevalcev je pravzaprav problematičen posel. V resnici je tako, da naša celotna stroka opravlja vsako leto strokovni izpit pred žirijo, ki si jo je sama izbrala, hkrati pa taista žirija opravlja izpit pred svojo stroko. Dokončne odgovore bo tam, kjer bo priložnost za to, pisal čas. Vmes pa se lahko medsebojno prepričujemo o smislu in nesmislu odločitev, s katerimi se je žirija najbolj izpostavila. Ali je bila, na primer, izločitev športnomarketinške akcije Smučarske zveze Slovenije PODARIM-DOBIM iz konkurence upravičena in utemeljena? Ali je kreativnost in realizacija propagandne akcije Lesna res zlata in ali so sploh vsa tako številna plemenita priznanja, ob tem, da so največkrat celo podeljena tistim, ki zaslužijo spodbudo, v resnici vredna plemenitosti imenovanih kovin ali pa je njih blišč zgolj trobentast in ponarejen? Vsakdo, ki ima svojo misel ali interes in ki bi nagrade podelil drugače, lahko sodi žiriji. Le malokdo ali nihče pa bi delo opravil bolje in z manj očitki. Usoda stroke, ki je mlada, nezgrajena in nerazvita, je tudi, da nima svojih nedvomnih in priznanih avtoritet. In dokler jih ne pridobimo, bo verifikacija avditorija še naprej najstrožji sodnik naših sodnikov. Kadar je takš-

na ocena spontana in ne pod vplivom užaljenih razgrajčev je na nivoju splošnega razumevanja morda celo najbolj poštena.

Kljub kritičnim pripombam k delu žirije in še posebej k tako imenovani inflaciji nagrad je vendarle treba priznati, da je letošnja portoroška inventura jugoslovanske propagandne prakse zabeležila kvaliteten in pomemben napredek. Še nikoli doslej nismo spremljali toliko tako kvalitetno pripravljenih in utemeljenih predstavitev celostnih propagandnih akcij kot letos. Mnoge med njimi, ki so ostale brez priznanj, bi lahko pred letom ali dvema konkurirale prav v vrhu.

Resnost in strokovnost pristopa ter utemeljenost usmeritev se vendarle prebija in uveljavlja. Tudi v propagandnem filmu se pojavlja vrsta novih, mladih, pa tudi preizkušenih imen v Beogradu in tudi Ljubljani, ki ne konkurirajo le s profesionalnostjo, temveč že tudi s svojimi pristopi. Celo zagrebški risani film je bil letos spet vreden svojega ugleda. Zaostaja grafika, kjer pri kreiranju proizvodov in embalaže propagandisti očitno še niso uveljavili svojih pristojnosti in odgovornosti. Pri oblikovanju oglasnih in plakatnih sporočil pa bi že skorajda lahko govorili o krizi. Dolgočasna, neinventivna, neatraktivna, pogosto celo nesporočilna je najpogostejša podoba naših oglasov in plakatov in njihov največji dosežek se zdi likovna kultura, kadar pač je. Pri nas kot da osnovno propagandno sredstvo čaka svoje renesanse, ki pa je današnji liderji očitno niso sposobni. Predvsem v drugo stran je zaneslo pogosto prenapete producen-te radijske propagande. V naravi medija je sicer, da se mora bolj kot drugi boriti za pozornost poslušalcev in da je zato nujno bolj agresiven, pozornost zbujajoč. Vendar se zdi, da je iz nekdanjih togih in suhoparnih spikerskih interpretacij propagandnih tekstov zaneslo ustvarjalce v drugo skrajnost. Spakedrani, cvileči, spačeni in blebetavi glasovi v nastopajočih radijskih propagandnih spotih dajejo vtis, kot da je svet radijske propagande svet telebanastih, tako in drugače vreščočih potrošnikov. Propagandni radijski skleči, ki so bili še prej duhoviti, postajajo vse svoji zabavnosti navkljub vendarle moteči in duhamorni. Ali me kot potrošnika res ne more nihče več nagovoriti v mojem jeziku, ali pa me, tako kot Ljubljanska banka v svojih spotih, res vidijo le kot zoprnega, odvečnega in malo omejenega neotesanca. Pogumna gesta žirije, ki je podelila veliko nagrado radiu Murska Sobota za poetičen in preprost, čeprav sugestiven in emocionalno nabit radijski spot murskosoboške podružnice Jugobanke z odlomkom iz izvirne-

ga teksta Miška Kranjca, je zato tudi opozorilo, ki bi ne smelo biti prezrto.

V celoti vzeto, naše tržno komuniciranje napreduje. Vse bolj marketinško in usmerjeno je, vse bolj profesionalno, vse bolj kulturno. Le žal, da je hkrati tudi manj propagandno, čemur pa smo se, kot se zdi, tako ali tako odpovedovali že v imenu. Kot da se je med raziskovalci, marketinškimi usmerjevalci, acaunt managerji, producenti, režiserji in oblikovalci izgubil tisti, čigar stroka je vse to nekdaj bila – propagandist. Celo pisci tekstov, po besedah Archibalda Pitcherja najpomembnejši v ustvarjalnem timu, se ne počutijo več propagandiste, temveč le besedne ilustratorje in stiliste pri prenosu tujih sporočil. Jugoslovanska propagandna sporočila so morda premišljena in zasnovana, lepo oblikovana in profesionalno izdelana, razen redkih izjem, praviloma v filmu, nekomunikativna, neprepičljiva, nevne-mirljiva in dolgočasna. V pogojih skorajda popolne nekompetitivnosti, ko se praviloma ne zgodi, da bi se za istega potrošnika v propagandnem nagonu spopadla različna tekmeča, je tudi učinkovitost takšnih sporočil, tudi če je izmerjena in dokazana, vendarle problematična. Če z imeni, tako kot tudi sicer počnemo, zares lahko spreminjamo naravo stvari, ki jih preimenujemo, potem glasujem, da se tržnim komunikacijam odpovemo in se povrnemo k propagandi.

Dolg portoroški teden je dal priložnost tudi za srečanje s tujo propagandno prakso. Ne gre, da bi se v zapisu o našem delu razpisali o tujih. Razdalje so le prevelike in razmere so prehudo različne, da bi se lahko postavljali z ramo ob rami. Še naš človek v Lausanni, Goran Takač, ki je lahko delal olimpijsko prezentacijo kandidature Sofije, ni pa je smel za Beograd, je bil s perfekcijo svoje multivizije kilometer pred nami in dva kilometra pred študenti, ki so se skušali z marketinško prezentacijo svoje olimpiade. Vendar pozor: tudi tuji gospodje, s svetovnim predsednikom največjega svetovnega propagandnega natečaja CLIO vred, gospodom Demetriadesom, so imeli priložnost spoznati naše ustvarjalne prebliske in dosežke. Ne le ob celostni turistično-propagandni akciji Slovenija, tudi ob mnogih drugih dosežkih Studia marketing, Jake Judniča in še koga so bili več kot presenečeni in njihove pohvale niso bile le znak lepega vedenja. Prav nič čudnega bi ne bilo, da bi se po takšnem srečanju z evropskimi propagandnimi managerji naše vrste še razredčile, da bi se, kakor se že šušlja, za nogometnimi in košarkaškimi transferji pripetil tudi kak propagandni.

Jure Apih

Nagrade

STROKOVNA ŽIRIJA
PET VPRAŠANJ
(5×5 ODGOVOROV)

KATEGORIJA A – TISKANA
KOMUNIKACIJSKA SREDSTVA

Velika nagrada Portoroža

Center za izobraževanje, Uljanik

Naročnik: Center za izobraževanje, Uljanik, Pulj
Produkcija: Grafični servis Študentskega centra
Propagandna zasnova: Silvano Fiorido

Umetniški vodja: Predrag Spasojević
Tekst: Predrag Spasojević

Oblikovalec: Predrag Spasojević
Fotograf: Duško Marušić-Čiči

Ilustrator: Predrag Spasojević
Drugi sodelavci: Biserka Vranić

Obrazložitev: Akcije za pridobivanje mladih za zaposlovanje, kakršno so izvedli v Uljaniku, so pri nas zelo redke. Plakat grafično v celoti ustreza ciljni skupini, ki ji je sporočilo namenjeno. Oblika plakata je tudi duhovitost in likovna raznolikost.

Zlata ideja

Festival jazzu Beograd

Naročnik: Mladinski dom Beograd
Produkcija: GLOS

Plakat Mura design

Naročnik: Mura, Murska Sobota
Produkcija: SM Delo, Ljubljana

Srebrna ideja

Juhe v kocki in vrečici

Naročnik: HP Kolinska, Ljubljana
Produkcija: Jadran film-Promocije, Zagreb

Slovenijales-Trgovina – serija oglasov

Naročnik: Slovenijales-Trgovina, Ljubljana
Produkcija: Peps intermedia Č. P. Pavlina, Ljubljana

Bronasta ideja

Štedilniki Gorenje

Naročnik: Gorenje Commerce, Titovo Velenje
Produkcija: Peps intermedia Č. P. Pavlina, Ljubljana

Serviete Paloma – oglas

Naročnik: Sladkogorska, Sladki vrh
Produkcija: SM Delo, Ljubljana

Supersok – promocijski barvni oglas

Naročnik: Fructal, Ajdovščina
Produkcija: SM Delo, Ljubljana

Posebno priznanje

Gospodarska banka Zagreb

Žirija podeljuje posebno priznanje plakatom Gospodarske banke Zagreb – Svetovni dan varčevanja 86, za kon-

tinuirano uvajanje umetnosti v propagandno delo.

Cokoladni bomboni – embalaža

Naročnik: Josip Kraš, Zagreb
Produkcija: Jadran film-Promocije, Zagreb

Obrazložitev: S tem priznanjem želimo pohvaliti rešitev in stimulirati nadaljnji razvoj ekskluzivne embalaže pri nas.

KATEGORIJA B –

AVDIOVIZUALNA
KOMUNIKACIJSKA
SREDSTVA, FILM IN VIDEO

Velika nagrada Portoroža

Dobrodošli v Sloveniji

Naročnik: Center za ekonomsko in turistično propagando pri GZ Slovenije, Ljubljana

Produkcija: SM Delo, Ljubljana
Kreativna zasnova: SM Delo, Ljubljana

Tekst: Dušan Velkavrh

Kamera: Karpo Godina

Glasba: Jani Golob

Montaža: Jaka Judnič

Režija: Jaka Judnič

Obrazložitev: Ta spot na izjemen način povezuje vrhunsko izvedbo s spodbudnim sporočilom. Spodbuja kakovostno turistično ponudbo in mobilizatorskega duha. Pozitivno se loteva sprememb stališč in ravnanja domačega prebivalstva.

Posebno priznanje

Promocija skupine Laibach

Naročnik: Skupina Laibach

Produkcija: Brut film

Obrazložitev: Videospot ustrezno prenaša osnovne estetske postulate skupine, ki jo promovira ekspresivna glasba, podoba in ironija nasproti estetskemu modelom. Poudarja ekskluzivnost in kvazimističnost kot pomembna značajna elementa skupine.

Zlata ideja

Beolook

Naročnik: Industrija obutve Beograd
Kreativna zasnova: Kreativni tim SM Delo, Beograd

Umetnost poslovanja

Naročnik: Ljubljanska banka, Ljubljana

Produkcija: Agencija Borba, Beograd

Stoletna tradicija

Naročnik: Lesna, Slovenj Gradec

Produkcija: OZEHA, Zagreb

Stare strehe Beograda

Naročnik: Beobanka, Beograd

Produkcija: SM Delo, Beograd

Okna Kostroj

Naročnik: Kostroj, Slovenske Konjice

Produkcija: RTV Ljubljana, Ljubljana

Frutoleto tropical

Naročnik: Tovarna sladoleda Ledo, Zagreb

Produkcija: Jadran film-Promocija, Zagreb

Narednik Bronhi

Naročnik: Josip Kraš, Zagreb

Produkcija: Jadran film-Promocije, Zagreb

Radenska yu

Naročnik: Radenska, Radenci

Produkcija: SM Delo, Ljubljana

Srebrna ideja

Biskvit, palačinke, krofi

Naročnik: Agrokomerc, Velika Kladuša

Produkcija: Sporting, Zagreb

Protipožarni aparat Pastor

Naročnik: Pastor, Zagreb

Produkcija: Vjesnik AM, Zagreb in Graphis, Zagreb

Kyoto – cvet japonske kulture

Naročnik: Muzejski prostor Biba Rauter, Zagreb

Produkcija: Muzejski prostor Biba Rauter, Zagreb

Vse za šolo

Naročnik: Trgovske hiše iz Beograda

Produkcija: Televizija Beograd, Beograd

Pirossi I

Naročnik: Prvi maj, Pirot

Produkcija: Televizija Beograd, Beograd

Maske Kofil

Naročnik: Konus, Slovenske Konjice

Produkcija: SM Delo, Ljubljana

Optima sint 2001

Naročnik: Rafinerija olja, Modriča

Produkcija: Vjesnik AM, Zagreb

Vložki Paloma

Naročnik: Sladkogorska, Sladki vrh

Produkcija: SM Delo, Ljubljana

Supersok

Naročnik: Fructal, Ajdovščina

Produkcija: SM Delo, Ljubljana

Bronasta ideja

Lekova domača lekarna

Naročnik: Lek, Ljubljana

Produkcija: Studio 37, Ljubljana

Barvit

Naročnik: Cinkarna Celje, Celje

Produkcija: Cinkarna Celje – DE Marketing

Maj

Naročnik: Lek TOZD Kozmetika, Ljubljana

Produkcija: Unikat, Ljubljana

KATEGORIJA C –

AVDIOKOMUNIKACIJSKA
SREDSTVA

Velika nagrada Portoroža

Jugobanka v Pomurju

Naročnik: Jugobanka, Ljubljana

Produkcija: Radio Murska Sobota

Propagandna zasnova: Štefan Celec

Scenarij: Štefan Celec
 Tekst: Miško Kranjec in Štefan Celec
 Avtor glasbe (izbor): Enio Morricone, Štefan Celec
 Režija: Štefan Celec
 Glasovi: Milan Zrinski, Danica Hradil-Mohar
 Snemalec tona: Flavio Dotto
Obrazložitev: Izjemna akcija, strogo prilagojena ožjemu zemljepisnemu okolju in miselnosti prebivalstva. Smelo in angažirano združuje zgodovinske in aktualne družbene momente tega območja. Literarno besedilo je dobro vključeno. Uspešno vzpostavlja subtilno identifikacijo med območjem, njegovimi ljudmi, banko.

Zlata ideja Portoroža

Beolook

Naročnik: Industrija obutve, Beograd
 Produkcija: SM Delo, Beograd

Riba Alkar

Naročnik: Restavracija Alkar
 Produkcija: EPS Radio Študent, Ljubljana

Genialni štedilnik

Naročnik: Metalski zavod Tito, Skopje

Produkcija: SM Delo, Beograd

Tu Radio Beograd

Naročnik: Radio Beograd, Beograd
 Produkcija: EKO Radio Beograd

Srebrna ideja Portoroža

Mali osvajalec velikih daljav

Naročnik: Crvena Zastava, Kragujevac

Produkcija: EKO Radio Beograd

Kulpin AIK Novi Sad

Naročnik: AIK, Novi Sad
 Produkcija: Radio Novi Sad

Octopussy, Priča, Diplomiranec, Superman

Naročnik: Kinematografi, Zagreb
 Produkcija: Omladinski radio 101, Zagreb

Zavitki Ledo

Naročnik: Tovarna sladoleda Ledo, Zagreb

Produkcija: Omladinski radio 101, Zagreb

Čičak

Naročnik: Župljanka, Aleksandrovac
 Produkcija: EKO Radio Beograd, Beograd

Selitve Slejko

Naročnik: Selitve – prevozi Slejko
 Produkcija: EPS Radio Študent, Ljubljana

Steklo

Naročnik: Dinos, Ljubljana
 Produkcija: Goran Tomić

Brivniki Braun Iskra

Naročnik: Iskra Marketing, Ljubljana
 Produkcija: Fabrika 13, Ljubljana

Papagaya – Fructal

Naročnik: Fructal, Ajdovščina
 Produkcija: Fabrika 13, Ljubljana

Bronasta ideja Portoroža

Armature Unitas

Naročnik: Unitas, Ljubljana
 Produkcija: Fabrika 13, Ljubljana

KATEGORIJA E – VIZUALNA IDENTITETA ORGANIZACIJ IN PRIREDITEV

Zlata ideja

Celostna podoba 3. in 1. festivala ITACA

Naročnik: Zveza ekonomskih propagandistov Jugoslavije, Beograd

Produkcija: SM Delo, Ljubljana

Umetniški vodja: Jani Bavčer

Mladinske delovne akcije 86

Naročnik: Republiška konferenca ZSM Slovenije, Ljubljana

Produkcija: Studi Krog, Igor Lavš

Srebrna ideja

Celostna podoba delovne organizacije Studio marketing Delo

Naročnik: SM Delo, Ljubljana

Produkcija: SM Delo, Ljubljana

Celostna podoba delovne organizacije Konditor – Zmajčkov butik čudovitih slaščic

Naročnik: Konditor, Ljubljana

Produkcija: SM Delo, Ljubljana

KATEGORIJA F – CELOSTNE

PROPAGANDNE AKCIJE

Velika nagrada Portoroža

Beolook

Naročnik: Industrija obutve, Beograd
 Produkcija: SM Delo, Beograd

Kreativni tim: SM Delo, Beograd

Umetniški vodja: Dragan Sakan

Sodelavci: Ivan Stanković, mgr. Veljko Đurić, Boris Tucko, Srdan Sapar, Rajka Milović, Dragan Papić.

Obrazložitev: Akcija zelo preprosto in učinkovito prenaša informacijo. Sporočilo je jasno, ponudba razumljiva. Verbalni, vizualni in zvočni elementi so ustrezno povezani v celoto. Celovit trženjski pristop je učinkovito obdelan.

Posebna nagrada

Podarim – dobim

Naročnik: Smučarska zveza Jugoslavije, Ljubljana

Produkcija: ČGP Delo, Ljubljana, televizija Ljubljana, Goran Tomić

Umetniški vodja: Jure Apih, Jaka Judnič

Sodelavci: Meta Dobnikar

Obrazložitev: Akcija Podarim – dobim ima zgodovinski značaj v propagandi in donatorstvu v okviru družbenopolitične afirmacije jugoslovanskega športa. Vendar je to specifična akcija, ki ne ustreza osnovnim kriterijem trž-

nih odnosov, zato je avtomatično izločena iz konkurence tržnih komunikacij in ji žirija ne more podeliti najvišje nagrade v okviru uradno predvidenih priznanj. Pohvalo zasluži za celotno zasnovano in kakovostno izvedbo ter dosežene rezultate. Brez dvoma gre za najvišjo stopnjo komunikacije nasploh, in to v polni meri opravičuje odločitev žirije, da akciji podeli posebno priznanje. Žirija soglasno izraža upanje, da bodo tudi druge družbene strukture v Jugoslaviji v bodoče spremljale in podpirale podobne akcije.

Zlata ideja

Stoletna tradicija

Naročnik: Lesna, Slovenj Gradec

Produkcija: OZEHA, Zagreb

Cocta

Naročnik: Slovin Marketing, Ljubljana

Produkcija: Slovin Marketing, Ljubljana

Strehe Beograda

Naročnik: Beobanka, Beograd

Produkcija: SM Delo, Beograd

Srebrna ideja

Supersok

Naročnik: Fructal, Ajdovščina

Produkcija: SM Delo, Ljubljana

Bronasta ideja

Radenska na vseh koncih sveta

Naročnik: Radenska, Radenci

Produkcija: SM Delo, Ljubljana

Vložki Paloma

Naročnik: Sladkogorska, Sladki vrh

Produkcija: SM Delo, Ljubljana

Posebna diploma.

Da bi žirija stimulirala kreacijo osrednje ideje prezentacije, se je odločila, da sloganu Turizem smo ljudje, ki se učinkovito vključuje v celotno akcijo Slovenija turizem, podeli posebno diplomu za natančno opredelitev komunikacijskega problema aktualnega trenutka našega turističnega trženja.

Zunaj kategorij

Diploma – ustvarjalec leta

Žirija podeljuje diplomu ustvarjalec leta Draganu Sakanu kot priznanje za njegove izjemne dosežke na področju tržnih komunikacij. Ti kažejo na njegov pomemben prispevek pri razvoju tega poklica nasploh in v okolju, v katerem dela.



40 let delovanja Unesco

Letos UNESCO praznuje 40-letnico obstoja. Organizacija Združenih narodov za izobraževanje, znanost in kulturo je bila ustanovljena z namenom:

- utrjevanja svetovnega miru in varnosti s pospeševanjem sodelovanja med narodi na področju prosvete, znanosti in kulture,
- krepitve spoštovanja pravičnosti, zakonitosti, človekovih pravic in temeljnih svoboščin ne glede na raso, spol, jezik ali vero,
- pospeševanja splošnega znanja in vzajemnega razumevanja med ljudmi, z uporabo vseh vrst množičnih komunikacij,
- razvijanja ljudske prosvete in širjenja kulture ter spodbujanje izobraževanja in razvoja znanosti.

UNESCO ima sedež v Parizu (člani kluba OZN Aero smo organizacijo

obiskali v letu 1985). Danes je v organizaciji 155 držav članic (ZDA so izstopile 31. 12. 1984, Velika Britanija in Singapur pa 31. 12. 1985).

Sodelovanje z Jugoslavijo poteka prek Jugoslovanske komisije za sodelovanje z UNESCO, Zveznega sekretariata za zunanje zadeve ter Zveznega zavoda za mednarodno znanstveno, prosvetno, kulturno in tehnično sodelovanje.

Delo organizacije je zelo raznoliko. V tem srednjeročnem obdobju potekajo glavni programi na naslednjih področjih:

- svetovni problemi: razmišljanje in raziskovanje za prihodnost (nadaljevati s kontinuiranim preučevanjem svetovnih problemov tako, da se bo okrepila zavest o skupni usodi),
- izobraževanje za vse, komunikacije v službi človeka (odpreti pot najširšemu možnemu sodelovanju posameznikov in skupin v življenju družbe, ki ji pripadajo, kot v življenju svetovne skupnosti),
- krepiti sposobnosti za reševanje problemov na področju razvoja in de-

mokratizacije izobraževanja ter napredka znanosti tako, da se povečuje in razvija znanstveni in tehnološki ustvarjalni potencial vseh narodov,

- kultura in prihodnost; predsodki, nestrpnost, rasizem in apartheid; mir, razumevanje med narodi, človekove pravice; položaj žensk (doseči in obdržati resnično razumevanje med narodi, s tem prispevati k ustvarjanju miru in uresničevanju človekovih pravic).

Danes, ko so mednarodni odnosi resno ogroženi, in ko le del človeštva uživa sadove razvoja znanosti in tehnologije, je prizadevanje za ohranitev te organizacije in krepitev njene dejavnosti izjemnega pomena. UNESCO sicer vedno ne dosega zastavljenih ciljev, ne le zaradi pomanjkanja sredstev, ampak predvsem zaradi premajhnega sodelovanja celotne svetovne skupnosti. Dokler bo sebičnost prevladovala nad človeškim razumom, tako dolgo tudi ne bomo razumeli, da cilj civilizacije ni napredek znanosti in tehnike, temveč napredek človeka.

- AŽ -

Zimske počitnice v aerovih počitniških objektih

Večkrat smo že pisali o naših počitniških objektih in o možnostih letovanja v njih. Zimske počitnice se bližajo. Veliko delavcev jih v resnici sploh ne pozna, tisti pa, ki se zanje lahko odločijo, imajo možnost izbire med našima depandansama na Golteh in Kopah. Razpisi so bili objavljeni, prijavljeni kandidati razvrščeni. Želimo jim seveda lepe počitnice.

Kako bodo zimske počitnice preživel delavci našega tozda Tovarne celuloze in papirja iz Medvoda?

O tem se je s predsednikom komisije za letovanje in oddih Marjanom BUHOM pogovarjala naša sodelavka Cveta Robas.

O zimskem letovanju delavcev iz našega medvoškega tozda je povedal: - Povedati moram, da je z zimskimi počitnicami pri nas bolj slabo, saj lastnih zmogljivosti sploh nimamo. Problem skušamo razrešiti z najemanjem,



Med nami je vse več privrženecv aktivnega oddiha, ki ga brez dvoma lahko preživimo na smučiščih, v lepi zimski pokrajini

vendar je to postalo precej drago. Poskušali smo si pomagati s prikolicami in vsako zimo smo jih nekaj odpeljali v Martuljek. Vendar so prikolice postavljene vsem vremenskim nepriklam in zato se njihova življenjska doba zelo skrajša. Za letošnjo zimo se dogovarjamo z Mercator Turistom za najem koč pod Veliko planino. Koča ima pet ležišč in centralno ogrevanje, tudi najemnina ni pretirano visoka, vendar to še ni dokončno.

V letu 1987 bodo na Krvavcu na Kriški planini gradili apartmaje in kljub visoki ceni bomo skušali kupiti vsaj enega. To bo sicer za našo tovarno še vedno premalo. Upam pa, da nam bo sčasoma le uspelo dokupiti kaj več zimskih zmogljivosti, saj že dolgo vemo, da sta oddih in rekreacija temeljna pogoja za izboljšanje zdravja, za ohranitev in krepitev delovnih sposobnosti ter za preprečevanje obolenosti in invalidnosti delavcev.

Na obisku

**BILA SEM NA OBISKU PRI NAŠI
UPOKOJENI KURIRKI KRIŽNAR
MARIJI**

Lepega sončnega sobotnega dopoldneva sem se odpravila v Škofjo Loko, kamor sem že dolgo nameravala. Obiskala sem našo upokojeno kurirko Marijo, ki je zaradi bolezni pred dvema letoma popolnoma oslepela in sedaj prežija dneve v domu slepih in slabovidnih v Škofji Loki. Ko sem se ustavila pred skoraj novim domom, sem zlahka našla sobico, v kateri živi Križnarjeva Marija. Povedala sem ji kdo sem in kmalu me je spoznala po glasu. Med pogovorom sva obujali spomine predvsem na tovarno in na sodelavce ter na njeno delo, ki ga je opravljala v tovarni kot kurirka od leta 1961. Delo kurirke je bilo takrat precej naporno,

vse je morala obhoditi peš ali s kolesom, ne oziraje se na vreme, dež ali sneg. Delo je moralo biti opravljeno. Danes so se pogoji dela bistveno izboljšali, kurirka ima svoje prevozno sredstvo, tako dosti lažje in hitreje opravi vse zadane ji naloge.

Ko se je leta 1981 upokojila, sta se z možem nameravala preseliti v Poljansko dolino, kjer sta si zgradila hišo, da bi dneve pokoja uživala v rojstnem kraju. Vendar jima to ni bilo dano, saj se je vse obrnilo drugače. Mož je kmalu hudo zbolel in umrl, njej pa je začel pešati vid in po dveh neuspešnih operacijah sive mreže je popolnoma oslepela. Zdi se mi, da svojo slepoto prenaša vdano in potrpežljivo, sicer sta ti dve lastnosti bili vseskozi spremljalki njenega skromnega življenja.

Ko sem odhajala sem se zamislila, zakaj se življenje včasih tako kruto poigra in to najraje z najskromnejšim človekom.

Cveta Robas

Čehić Salko – predsednik OO ZSMS



Za novega predsednika OO ZSMS v Medvodah je bil tokrat izvoljen ČEHIĆ SALKO. Rodil se je pred 25. leti v Skucanemu Vakufu v BIH. V Ljubljano je prišel še zelo mlad, takoj po končani osemletki. Jeseni leta 1979, ko je uspešno končal Poklicno papirniško šolo pa se je redno zaposlil v naši tovarni kot belilec. Od leta 1978 pa je tudi član ZKS.

Funkcijo predsednika mladine je prevzel prvič in upa, da mu bo ob podpori vseh mladih v tovarni uspelo zadane naloge uresničiti v zadovoljstvo mladincev naše tovarne. OO ZSMS šteje 130 članov, aktivnih jih pa je le 30.

Ob koncu je še povedal, da bi želel, da tisti mladi, ki so le pasivni opazovalci, ki vidijo samo napake mladih ne pa tudi uspehov, le pristopijo v njihove vrste ter s svojim delom pripomorejo k večji aktivnosti OO ZSMS.

Cveta Robas



Programsko volilna konferenca mladincev OO ZSMS naše TOZD v Medvodah je bila 29. 10. 1986.

Za predsednika je bil izvoljen ČEHIĆ SALKO, za podpredsednika Marija Jamnik in za sekretarja Kosić Drago.

Vabilo k sodelovanju

Na zadnji seji sveta glasila je beseda tekla tudi o naših sodelavcih – dopisnikih. Malo jih je, zato v naših glasilih ne moremo doseči pestrosti in zanimi-

vosti, ki bi jo želeli. Zato smo na seji sveta glasila sklenili, da vas, dragi bralci, ponovno povabimo k sodelovanju – pomagajte nam pri oblikovanju zanimivega, aktualnega, skratka **našega** časopisa. Pišite ali telefonirajte v uredništvo, če se v vašem okolju zgodi kaj novega – zanimivega. Oglasite se nam s prispevki za rubrike, za katere prejemo vse manj prispevkov: Lite-

rarni utrinki in Naša pošta, saj je gotovo med vami – predvsem mlajšimi in upokojenci – kdo, ki se ukvarja s pisanjem. Vaše prispevke lahko objavimo tudi pod psevdonimom.

Skratka, več nas bo, ki bomo sooblikovali naši glasili – pestrejši in zanimivejši bostal!

Zato razmislite in nam pišite.

Uredništvo

ZANIMIVOSTI OD DRUGOD

Kratek počitek po vzponu

V Konzorciju za gospodarsko sodelovanje z LR Kitajsko menijo, da je za uspešen prodor potrebna bolj enakovredna dvosmernica

Na Kitajskem imamo pravzaprav precejšnjo prednost, celo pred zahodnoevropskimi in ameriškimi firmami, ker smo z gospodarskim sodelovanjem dokaj zgodaj začeli, pravita predsednik konzorcija za gospodarsko sodelovanje z LR Kitajsko Pavel Brglez in sekretarka tega konzorcija Marinka Vahčič, ki je že prej štiri leta delala na skupnem gospodarskem predstavništvu v Pekingu. Omenjeni konzorcij je bil ustanovljen že pred osmimi leti, v njem pa je zdaj devet članov: Emona commerce, Iskra commerce, Jugotekstil, Koto Koteks tobus, Kovinotehna, Lesnina, Ljubljanska banka, Slovenijales in Tehnoimpex. Skupno predstavništvo imajo v Pekingu. Konzorcij, ki naj bi pomenil cenejšo in drugačijo poslovanje članov, skupno ponudbo, zlasti pa prodornejšo obliko zunanjetrgovinskih poslov s Kitajsko, je v tej državi precej svojih dejavnosti razvil prav na podlagi razmeroma starih izkušenj in na poznavanju tamkajšnjega življenja, politike in gospodarjenja. Pri tem je treba poudariti, da je potrebno medsebojno zaupanje in prijateljstvo, kar tamkaj veliko pomeni.

Prav zato naj bi prvotne zamisli o sodelovanju s kitajskimi, še vedno precej centralistično usmerjenimi gospodarskimi oblastmi, stekle v smeri, kjer naj bi mi prodajali predvsem projekte, know-how in tehnologijo, oni pa nam blago za tako imenovano široko porabo ali pa material za reprodukcijo. Prednost, ki jo je slovenski oziroma jugoslovanski (nikomur iz drugih republik in pokrajin ne branijo, da bi se včlanil) konzorcij zaradi »staroselstva« imel in tudi načina gospodarjenja, so precej splahnele, ko smo pri nas začeli uveljavljati samo izvoz, v primeru uvoza pa smo se zapirali v avtarkijo. Čeprav bo po planu

konzorcij letos na Kitajsko izvozil domala dvakrat več kot uvozil (izvoz 24 milijonov dolarjev, uvoz 12,5 milijona dolarjev), pa to razmerje zlasti zaradi splošne jugoslovanske menjave in trgovinske bilance, ki sega do odnosa 1 : 5, ni zadovoljivo. Prav tako kot mi namreč tudi Kitajska želi s posameznimi državami imeti približno uravnoteženo trgovinsko bilanco. Trgovina je pač dvosmerna pot, zlasti v deželah, kjer so se šele nedavno odprli v svet, pa obojestransko menjavo zelo radi pogojujejo v smeri ena proti ena. Zaradi naših deviznih potreb bi torej morala šepati tudi trgovska in gospodarska zveza s Kitajsko in to naj bi seveda veljalo tudi za konzorcij.

Vendar pa ima ta za sabo že nekaj lepih uspehov. V provinci Jilin že dela tovarna stolov, ki jo je postavila Lesnina, v tovarni ploskovnega pohištva pa montirajo opremo. V Sichuanu bo po podpisni pogodbi prek Kovinotehne Lama iz Dekanov postavila tovarno pohištvenega okovja, Slovenijales ima dva (lesna) projekta, Iskra pa je pri tem šla najdlje, ne samo po številu projektov, pač pa tudi na področju višjega sodelovanja in celo posebnega izobraževanja svojih strokovnjakov na Kitajskem. Nikakor ne bi smeli pozabiti Kovinotehne, ki si je renome zagotovila na primer z linijami »Radenske« za polnjenje piva, zagotovila je linijo kruha posameznim pekarnam, letos pa z Aerom iz Celja pripravlja linijo za brezkarbonski papir; s TIM Laško se je odpravila na Kitajsko s konstrukcijami za hladilnice. Tehnoimpex izvažata tako imenovano belo tehniko in linije zanjo iz Gorenja, z Emono pa postavlja farme, od kunčjih in piščančjih naprej. Emona commerce je predvsem prevzela nujno uvozno vlogo, Jugotekstil pa ob izvozu blaga za plašče in odeje uvažata kitajske tkanine. Koto je bil zlasti pomemben uvoznik surovin svinjskih kož, Ljubljanska banka pa je vsem drugim v

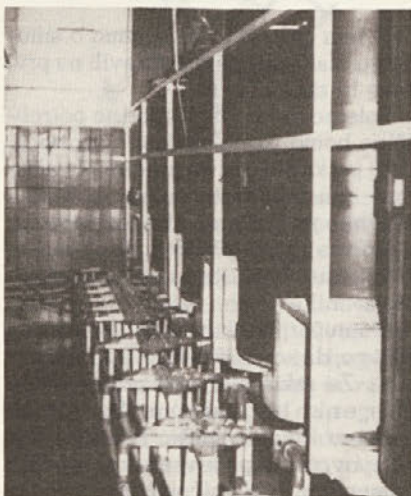
nujno pomoč zaradi sporazuma s kitajsko banko.

Kot skupen ponudnik ima oblika konzorcije prav gotovo precejšnje prednosti, ima pa tudi slabosti. Moti na primer že to, da tovrstna oblika zahteva soglasnost vseh članov morda tudi pri najmanj pomembnih sklepih, kjer lahko pride celo do načrtnega »nagajanja« posameznih članic, še bolj pa je za naše pojme sicer razumljiva, za pravo obliko konzorcija pa domala nedoumljiva miselnost, da vsako včlanjeno podjetje najprej računa na svoje obveznosti, potem pa se ozre na skupne, sicer že dogovorjene naloge. Interes je znan, prave discipline, ko gre za skupno delo, pa še vedno ni, pravi Brglez. Konzorcij je stara oblika združevanja, ki ima pri skupnih interesih tudi za posamezen posel precejšnje prednosti, vendar pa smo pri nas nad temi starimi oblikami že enkrat »zmagali«, pa jih je v sedanjem jugoslovanskem gospodarstvu težko obnoviti.

Kljub vsem tem tegobam ima konzorcij še možnost za razširjanje svoje dejavnosti, zato nikakor ni zaprt ne za člane kot ne za širše oblike sodelovanja. Zanimivo pri tem je, da zdaj tudi Kitajci ne ponujajo v Jugoslavijo samo blaga, pač pa še svojo tehnologijo. Še več, verjetno prav zaradi dosedanjega dobrega sodelovanja so pripravljeni z nami sodelovati na trgu tretjih dežel, kjer imajo oni po trgovski in pravni plati še premalo izkušenj.

Zaradi že omenjene ekonomske politike v konzorciju pretresljivih sprememb v sodelovanju s Kitajsko ne pričakujejo. Čeprav je od mešanega jugoslovansko-kitajskega komiteja za industrijo vsako leto od potrjenih jugoslovanskih projektov kar pol konzorcijskih, pa je v medsebojnih gospodarskih stikih med Jugoslavijo in Kitajsko opaziti zastoj, ki bi ga bilo treba preskočiti z večjim razumevanjem za uvoz kitajskega blaga. Nedavno je namreč omenjeni komite od predlaganih 79 odobril samo 19 projektov iz Jugoslavije. Nikakor pa ne kaže, da bi nad (morda kratkotrajnim) zastojem obupavali; na eni strani je Kitajska izredno širok in pester, lačen trg, na drugi strani pa je dosedanje delo »slovenskega« konzorcija zagotovilo, da se na Kitajsko odpirajo poleg že zgledjenih še nove poti, ki pa morajo biti seveda v interesu obeh partnerjev. Predvsem pa je bolj pomembna utečenost z medsebojnim razumevanjem kot pa revolucionarne zamisli o hitrih korakih. Že sami Kitajci so zlasti s tujci sila radi previdni, kulturna revolucija, bi lahko dejali, pa jim je tudi do revolucionarnosti vcepila vsaj nekaj dodatnega dvoma.

Janez Tušek
Gospodarski vestnik, 47/86



Utrinek iz proizvodnje AC papirja

Ukinjene izjeme?

Predlog za izdajo zakona o amortizaciji družbenih sredstev z osnutkom zakona sodi v »tretji paket« ukrepov Zveznega izvršnega sveta. To je enotni zvezni zakon, ki naj bi v kratkem nadomestil dosedanja dva posebna zvezna akta – zakon o amortizaciji družbenih sredstev in zakon o pogojih odpisa osnovnih in obratnih sredstev izven uporabe.

Osnutek zakona prinaša pomembne novosti. Predvsem ločuje med nabavno vrednostjo osnovnih sredstev in rezultati valorizacije nabavne vrednosti osnovnih sredstev. Posebej naj bi se obračunavala amortizacija za nabavne vrednosti, posebej pa za rezultate valorizacije nabavnih vrednosti sredstev. Poudarjeno je, naj bi za nabavne vrednosti veljal sedanj način razporejanja in izkazovanja sredstev v posameznih skupinah in delih skupine, amortizacijo rezultatov revalorizacije nabavne vrednosti pa naj bi izračunavali na nov način. Rezultati revalorizacije naj bi se določali po posameznih kategorijah oziroma vrstah sredstev (gradbeni objekti, oprema, dolgoletni nasadi, osnovna čreda, gozdovi, zemljišče in podobno), za tako ugotovljene rezultate pa naj bi se določila povprečna stopnja za obračun amortizacije. Osnova za izračun te stopnje naj bi bilo razmerje med zneskom amortizacije, ki naj bi bila obračunana na nabavno vrednost, in nabavno vrednostjo, ki naj bi bila osnova za to amortizacijo.

Predloženi akt naj bi ukinil veliko dosedanjih izjem in možnosti odlaganja obračuna amortizacije ali nadomestila obračunskih zneskov amortizacije:

- za sredstva, ki so izven uporabe zaradi prenehanja dejavnosti za več kot tri mesece na leto;

- možnost, da se amortizacija zmanjša do 20 odstotkov, če se delovna sredstva ne uporabljajo zaradi pomanjkanja surovin, energije ali drugih delovnih pogojev;

- možnost, da se za vsa sredstva v prvih dveh letih, za infrastrukturne gradbene objekte pa v prvih štirih letih, amortizacija zmanjša do zneska zmanjšane uporabe zmogljivosti novo pridobljenih sredstev, vendar največ do 50 odstotkov v primerjavi z zneskom amortizacije po stopnjah iz nomenklature sredstev za amortizacijo;

- obveznost, da se amortizacija omeji na stopnje, ki so predpisane v nomenklaturi, če je bila v letu, za katero se opravlja obračun amortizacije, izkazana izguba v poslovanju;

- možnost, da se za tekoče leto obračuna manjši znesek amortizacije, če je bil v prejšnjih letih obračunan večji znesek, vendar pod pogojem, da se za vsa prehodna leta ter za leto, za katero se obračunava amortizacija, ne omeji na znesek, ki bi bil manjši od zneska, ki se dobi po stopnjah iz nomenklature sredstev za amortizacijo;

- možnost, da se na podlagi republiških in pokrajinskih zakonov, razen pri stanovanjskih poslopih, amortizacija zmanjša do 50 odstotkov v primerjavi z zneskom po stopnjah in nomenklature, in sicer za ceste in stranske objekte na cestah ter za gradbene objekte in opremo za izobraževanje in vzgojo, znanost, kulturo, telesno kulturo, umetnost, informacije, zdravstveno in socialno varstvo;

- možnost, da se amortizacija ne obračunava (ali obračunava v zmanjšani stopnji) za sredstva uporabnikov, katerih dejavnost se v celoti ali deloma financira iz proračuna.

Zakonski akt naj bi dopuščal možnost preložitve amortizacije za sredstva, ki so bila poškodovana zaradi višje sile, za stanovanjska poslopja in stanovanja do odstotka osnove po republiškem in pokrajinskem zakonu. Popolneje naj bi bila urejena tudi reprodukcija oziroma nadomestila posekanih in uničenih gozdov, amortizacije dolgoletnih nasadov in plemenske živine ter vlaganja za inovacije.

Še naprej pa naj bi veljalo obveznost prodaje in odstopa osnovnih sredstev (povratno in nepovratno) drugim uporabnikom družbenih sredstev in obratnih sredstev izven uporabe. Prav tako naj bi imeli občani in civilne pravne osebe možnost zakupa teh sredstev, če bi s tem zaposlili določeno število nezaposlenih oseb.

ŠPORT IN REKREACIJA

Prvi sneg

V tem času že razmišljamo o smučanju. Kako se bomo pripravili na prvi sneg in zimsko sezono?

Poletne in jesenske športne potrebe bomo za nekaj časa pospravili. Zdaj je skrajni čas, da uredimo in očistimo zimsko športno opremo. Smuči že lahko premažemo z osnovno mažo, zgladimo drsno ploskev, naoljimo in preverimo varnostne vezi ter obrusimo robnike.

O smučarjih tekmovalcih beremo in slišimo, da so že vsestransko pripravljeni. Za rekreativce pa pripravljale naloge niso tako zahtevne. Še je čas za dodatno krepitev mišic in utrjevanje sklepov, vse to pa je vsekakor izredno pomembno za tehnično napredovanje pri vadbi na smučeh in tudi predvsem

za varnost. Nekateri se pripravljajo tako, da vsako jutro delajo počepi. Najbolj učinkovita pa je vadba v naravi. Smučarji – tekači morajo precej več hoditi in tekati po gozdnih poteh, alpski smučarji naj izmenjuje tečejo in hodijo po travnatih pobočjih, vztrajajo v smučarski preži in veliko poskakujejo.

Vse elemente vzdržljivosti, ki smo jih pridobili s telesno vadbo, tekom, kolesarjenjem in hojo, moramo preusmeriti v premikanje na smučeh s palicami. Ta prehod je zahteven, zagotavlja pa vam bolj sproščeno in športno gibanje v zimski naravi.



Za vse velja še tole opozorilo: NA PRVEM SNEGU NE SMEMO PRETIRAVATI. Skrivnost privajanja na sneg je tudi v tem, da pravočasno ugotovimo, kdaj smo utrujeni.

Peter Svet

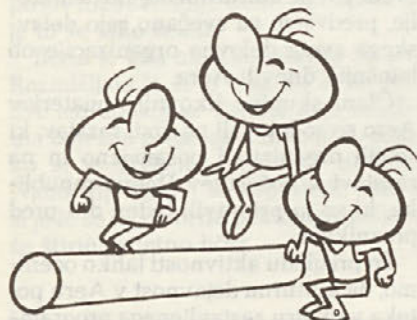
Pojdimo kamor koli in tecimo

Naravno je, da se staramo in da nam z leti sposobnosti upadajo. Toda – opozarjajo strokovnjaki – staranje lahko upočasnimo in ga začasno celo obrnemo v nasprotno smer. Izredno učinkovito orožje proti upadanju sposobnosti je vztrajnostni tek. Med njegovimi zagovorniki je tudi dr. Ivo Belan, ki pravi takole:



»Ne dovolite si, da se vam bo kak vitalen 65-letni jogger posmehoval, če ste po sto metrih teka skoraj spustili dušo. In to se zgodi vam, pa jih imate šele trideset, štirideset! On pa bo med tekom na 20 kilometrov še meni nič tebi nič ves čas klepetal. Odtrgajte se od naslanjača in nekajkrat na teden žrtvujete kakih 30 minut dremuckanja pred televizorjem.

Pa še nekaj. Ob enem zadnjih supermaratonov Zagreb-Čazma je novinar Žarko Susić zapisal: »Ta maraton so priredili ob dnevu republike in dnevu osvoboditve Čazme. Prav v zvezi s tem si ni težko predstavljati, koliko bi bile vredne te in take sposobnosti udeležencev tega supermaratona, če bi bilo potrebno. Vsi, ne glede na starost, lahko v mrzlem in vetrovnem vremenu pretečejo dolgo, naporno pot. S takšno, ne le telesno, temveč tudi duševno pripravljenostjo, so ti ljudje še posebej dragoceni za splošno ljudsko obrambo, saj so se očitno že zdaj sposobni spopasti z izrednimi napori in odpovedovanji. Vse to je posebnega pomena za samopotr-



jevanje teh ljudi z nečim, česar zelo primanjkuje današnjemu človeku, izpostavljenemu pritiskom množične brezosebosti.« Na pripombo nekega novinarja, da obravnavajo mnogi to navdušenje za tek samo kot modo, je akademik Sovjetske zveze Nikolaj Mihajlovič Amosov, srčni kirurg, ki tudi sam teče, odvrnil: »Tek ni moda, tek je potreba današnjega časa. Od nekdanj se organizem stara, srce peša. Današnji človek potrebuje nadomestilo za neporabljeno energijo. To nadomestilo je telovadba, predvsem tek, enakomerna obremenitev, ki jo je pre-

prosto uravnavati in jo človek sprejme kot nekaj naravnega. Če teku kot sredstvu množičnega zdravstvenega varstva res kaj manjka, je to prav modrost. Da, potrebna je takšna moda, da razna zijala ne bodo s prstom kazala za ljudmi, ki tečejo, temveč se raje sramovala, ker tudi sami ne tečejo...«

Pri vsem tekanju za gmotnimi dobrinami pozabljamo, da nam bo zdravje ušlo. Pojdemo torej na športne terene, na ceste, travnike, v gozdove, kamor koli, in tecimo! Pohitimo, da ne bo prepozno!

Nikoli ni prepozno

Teden boja proti kajenju je za nami in kadilci imajo spet svoj mir. Vlečejo cigareto za cigareto in krajšajo življenje sebi in tudi vsem drugim, s katerimi žive in diha isti zrak.

Strokovnjaki z oxfordske univerze poročajo o svojih najnovejših raziskavah, ki so pokazale, da približno polovica nekadilcev umre zaradi raka na pljučih, ki ga povzroči življenje s kadilci. Sicer pa tudi iz drugih držav poročajo, da je v cigaretnem dimu kar 3800 kemikalij, od katerih je petdeset rakotvornih.



Kajenje ogroža tudi v naši državi vedno več ljudi. Še posebno zaskrbljujoče je, da segajo po cigaretah celo otroci in mladina in si že v letih odraščanja kvarijo svoje zdravje. Zato naj bi zdravstveni delavci in učitelji telesne vzgoje opozarjali mladino in druge na posledice kajenja. Z nasveti in zgledi naj bi kadilcem pomagali, da se bodo zamislili nad svojim slabim odnosom do lastnega zdravja in tudi do zdravja drugih. Le dobro poučeni ljudje so se sposobni odločiti, da ne bodo kadili ali

pa nehali kaditi. Nadvse pomembna pa je tudi kultura kadilcev do nekadilcev, saj so, kot že rečeno, povsem nedolžni ljudje zelo pogosto žrtve brezobzirnih kadilcev.

Skratka, pravičen odnos do kajenja je moč vzpostaviti le z načrtnim izobraževanjem in vzgojo v šolah. Pravčasno je treba mladim ljudem povedati vso resnico o učinku nikotina, ogljikovega monoksida in številnih drugih sestavin tobaka na telesni razvoj, zdravje in športno zmogljivost. Brez prizadevnega sodelovanja učiteljev telesne vzgoje bomo vse bolj zaostajali za tistimi, ki vključujejo v športne programe tudi zdrav način življenja.

Seveda ne gre obupati tudi pri tistih, ki »ne morejo« več brez cigarete. Poti v novo življenje brez nikotina je precej, ena najbolj zanesljivih in učinkovitih pa je – čim več gibanja, čim več športa. Lakota po svežem zraku in kisiku namreč kaj kmalu spodrine željo po nikotinu.



KULTURA IN USTVARJALNOST

Naši likovni amaterji so razstavljali

V počastitev Dneva republike je skupina likovnih amaterjev Aero na razstavi v celjskem Muzeju revolucije, od 24. do 28. novembra, pripravila letno predstavitev svojega dela.

Na razstavi so s svojimi deli sodelovali: Marko Ramšak, Cvetka Ramšak, Vinko Mauh, Jure Godec, Lojze Pongras, Milivoj Kajba, Zvonko Murdej, Mičo Perič, Vili Krajnc in Alica Javšnik. Če povemo še besedo dve o naših likovnikih amaterjih, je prav, da najprej opozorimo na tisto, kar jih družijo pri njihovem likovnem izražanju in jim je hkrati sprostitev v prostem času – želja po kvalitetno čim boljšem likovnem izrazu in zato se neprestano učijo in izpopolnjujejo.

Pogled na dela naših sodelavcev – Marka Ramšaka, ki slika svoje slike z roba znanstvene fantastike z enkratno natančnostjo, Cvetke Ramšak, ki slika lepe – dekorativne cvetne šopke z akrilnimi barvami, Jureta Godca, ki s svojimi akvareli dosega že zavidljivo visoko kakovostno raven, Lojzeta Pongrasa, ki je s svojimi lesenimi skulpturami eden najboljših tovrstnih ustvarjalcev v celjski regiji in nas je tokrat prvič zelo prijetno presenetil še s skicami svojih skulptur, Vinka Mauha, ki je neumoren krajinar in nas s svojimi preprostimi slikami krajev in ljudi v oljni tehniki vodi v svet pristnosti in nepotvorjenosti – nam pove, da se vsi trudijo, delajo in se izpopolnjujejo z željo, da bi bil njihov izrazni medij čim bolj dodelan. Mičo Perič je predstavil slike na svili, rute in obleke v serti, jovana in batik tehnikah. Pri njem je zanimivo to, da se je preizkušal že v mnogih slikarskih tehnikah, zadnjim trem pa je posvetil največ časa, saj v zadnjem času slika samo na svilo v teh treh zahtevnih tehnikah. Anica Javšnik slika svoje enkratne

fantastične podobe na platnu v zanimivi, samo njej znani tehniki z barvami za tkanino. V skupini likovnih amaterjev Aero je drugo leto, za sabo pa ima vrsto samostojnih in skupinskih razstav.

Vili Krajnc se je s svojimi keramičnimi skulpturami v naši skupini predstavil prvič. Upošteva kratek čas, odkar se s to dejavnostjo aktivno ukvarja, je pri oblikovanju svojih fantastičnih, pa tudi surrealističnih skulptur dosegel zavidljivo raven.

Prvič sta svoja dela predstavila javnosti Milivoj Kajba, velike abstraktne fantastične oljne slike in Zvonko Murdej, ki se je doslej ukvarjal s preslikovanjem fotografij in že s tem pokazal svojo nadarjenost za slikanje z oljem na platno.

Tokrat se vabilu za sodelovanje na razstavi niso odzvali Ludvik Gajšek, Aleksander Kot in Vera Radič, ki so iz teh ali onih razlogov ocenili, da nimajo dovolj kakovostnih del, ki bi jih predstavili javnosti. Žal mi je, da je temu tako, ker so zelo nadarjeni ustvarjalci, in zelo škoda bi bilo, če bi likovno ustvarjanje opustili.

Seveda je verjetno med nami še kdo, ki slika ali kipari, pa se našemu

vabilu, ki je bilo objavljeno v Informacijah, da bi sodelovali v skupini likovnih amaterjev Aero, ni odzval. Tako med razstavljalci ni bilo nobenega likovnika iz tozdov Medvode, Trzinje in Šempeter. Res škoda, ker je tudi tam gotovo kakšen »tih« slikar ali kipar, saj je beg iz vse bolj napete vsakdanjosti v svet slikarstva, kiparstva, literature, glasbe ali športa edina možnost, da bomo svoje življenje preživeli kar se da zdravo.

Zato dragi neznani ustvarjalci – prihodnje leto le zberite korajžo in s svojimi deli na plan. Saj vendar ustvarjate o ljudeh, za ljudi.

O letošnjih razstavljalcih le še to. Verjetno bi likovni kritiki povedali marsikatero pikro besedo ob naših prizadevanjih, da spodbujamo amatersko likovno dejavnost. Vendar bi mu ob pogledu na dela naših letošnjih razstavljalcev, ob poznavanju njihovega kakovostnega napredka v vseh letih, kar se družimo, pero brez dvoma zastalo. Kajti napredek je več kot očiten. In tako je tudi prav. Zato pa – vsem prizadevnim likovnim amaterjem Aerove skupine – naše iskrene čestitke!

Dora Rovere

Kulturna dejavnost pri nas

Kulturni dejavnosti v Aeru smo v preteklosti namenjali kar precej prostora v našem časopisu. Vsa leta smo ugotavljali, da zanimanje za posamezne zvrsti kulturnih dogajanj narašča ali pa se zmanjšuje. Za letošnje leto velja, da je zanimanje za gledališke abonmaje približno enako kot lani (imamo skoraj 115 abonentov), medtem ko se je zanimanje za koncertne abonmaje v Cankarjevem domu v Ljubljani bistveno povečalo, saj se je v te abonmaje vpisalo kar 43 abonentov. Zmanjšalo pa se je zanimanje za koncertne abonmaje v Celju.

Če pogledamo, kakšno je zanimanje za zabavnejše prireditve, ugotovimo, da je zanimanje zanje sorazmerno majhno, kar pa, upoštevaje visoke cene vstopnic, sploh ni čudno.

Obisk opere Nabucco v Cankarjevem domu v Ljubljani je bil več kot uspešen, saj je petdeset vstopnic, ki smo jih imeli na razpolago, v hipu pošlo.

Zanimanje za abonmaje ob Tednu domačega filma v Celju je bilo približno enako kot lani. Za abonma se je oddalo 78 delavcev, ki so si ogledali premierni spored filmov v kinu Union.

Dejavnosti tako imenovanega aktivnega delovanja po posameznih področjih so potekale skladno z delovnim programom.

Mešani pevski zbor Aero je sodeloval na vseh internih proslavah, na katerih je bil njegov nastop predviden. Izven Aera je sodeloval na prireditvah, ki jih organizira Zveza kulturnih organizacij Celje in Občinski sindikalni svet. Če smo natančnejši, je bila to revija pevskih zborov v Štorah, sodelovanje na proslavi ob prvem maju na srečanju pevskih zborov v Šentvidu pri Stični ter treh proslavah v krajevnih skupnostih. Najpomembnejši dogodek pa je bil brez dvoma koncert, ki so ga pevci organizirali ob zaključku sezone v mesecu juniju.

Recitacijska skupina je s svojim sodelovanjem popestrila vrsto prireditve v okviru občinskega sindikalnega sveta, zveze kulturnih organizacij Celje, predvsem pa svečano sejo delavskega sveta delovne organizacije ob letošnjih dnevih Aera.

Člani skupine likovnih amaterjev Aero so sodelovali na vrsti razstav, ki so jih organizirali posamezno in na razstavi v počastitev Dneva republike, ki so jo pripravili teden dni pred praznikom.

Po pregledu aktivnosti lahko ocenimo, da kulturna dejavnost v Aeru poteka v okviru zastavljenega programa

komisije za kulturo pri vaši konferenci sindikata. Bistvenega napredka od lani ni. V prihodnjem letu, glede na gospodarski položaj, tudi ni pričakovati kakšnih kakovostnih sprememb na tem področju. Delo bo tudi v prihodnje potekalo na amaterski ravni in zato seveda ne bomo zmogli izvesti programa na področjih, ki zahtevajo še večja osebna prizadevanja članov komisije. Ta področja so: potujoča knjižnica, skupina ljubiteljev lepih umetnosti (predvsem originalna ročna dela) in igralska skupina. Potujoča knjižnica za delavce Aera je že precej časa naša velika želja, pa tudi zanimanje zanjo je po naših dosedanjih ugotovitvah precejšnje. Vendar je za to dejavnost potreben delavec, ki bi profesionalno skrbel za to področje – skratka organizator kulture. Enako velja za uvedbo ostalih dveh aktivnih kulturnih področij dela.

Seveda bi tako imeli več možnosti organizacije ogledov kulturnih prireditev, saj bi organizator imel čas za vse

priprave in izvedbo obiska posameznih – našim delavcem zanimivih prireditev, pa čeprav vsega ne bi bilo mogoče organizirati po regresiranih cenah. Skratka, možnosti in interesov je veliko, le da člani komisije, poleg svojega rednega dela, vedno težje najdemo čas za izvedbo zadanih programov. Če pa bo zmanjkalo še volje in entuziazma, bo z vso stvarjo še težje. Zato bo verjetno, kljub »slabim časom« v bližnji prihodnosti potrebno razmišljati o profesionalnem organizatorju kulturnega življenja, da ne bi čez leto ali dve spet ugotavljali, da v Aeru kulturnih dejavnosti sploh nimamo več, saj člani komisije za kulturo ne zmoremo vsega, razen tega pa postaja naše delo tako samoumevno in slabo cenjeno, da se vse pogosteje sprašujemo, če se ves ta trud sploh še splača. Za postavljanje zahtev je namreč veliko »kandidatov«, pri uresničevanju le-teh pa nam redko kdo pomaga.

Dore Rovere

NAŠA POŠTA

Pionirska konferenca

Devetindvajsetega septembra letos smo na COŠ Fran Roš ob dnevu pionirjev imeli delovno pionirsko konferenco.

Najprej so nam mlajši pionirji pripravili kulturni program, potem pa je dosedanja predsednica imenovala nove člane delovnega predsedstva, ki so zasedli svoja mesta. Sledila so poročila krožkov, poročilo o delu šolske zadruge in zahvalnice staremu odboru. Na koncu je spregovorila nekaj besed tudi tovarišica ravnateljica, ki je ob prazniku čestitala našemu delu.

Z geslom PIONIRJI, VESELO NA DELO, smo zaključili pionirsko konferenco. Novi odbor je kasneje odšel na osnovno šolo Veljka Vlahoviča, kjer je bila okrogla miza celjskih pionirjev.

Ksenija Berg, 7.b
COŠ Fran Roš, Celje

V spomin



Naše sodelavke Berte SEVŠEK ne bo več med nas. Ne bo se več vrnila med stroje v obratu impregniranih papirjev tozda Kemija Celje, pa čeprav si je to še tako želela.

Berta je bila naša sodelavka 33 let. Razmišljala je že o tem, da bi se čez dve leti upokojila. Vendar jo je zahrbtna bolezen premagala in to prav zdaj, ko si je življenje nekoliko uredila. Njeni trije sinovi so zaposleni, želela si je le še to, da bi do poklica pripeljala še štirinajstletno hčer.

Praznina, ki je nastala za Berto je velika in nenadomestljiva. Dolga leta skupnega dela so neizbrisna. Vendar naše bridkosti ni moč primerjati z bridkostjo, ki je zavladala med njenimi domačimi. Posebno še z bolečino, ki je ob izgubi drage mame zavladala v srcu njene najmlajše – hčere, ki bi mamu v življenju še kako potrebovala.

Naša sodelavka Berta nam bo s svojo mirno naravo, resnim odnosom do dela in tovarištvom ostala v lepem spominu.

– DR –

Kaj je svoboda

Med vojno so se naši ljudje bojevali za svobodo. Tudi moj ded je bil partizan in mi je veliko pripovedoval, kako je bilo med vojno. Bil je eden izmed tistih, ki so se borili za svobodo. Še dandanes so vojne po svetu. Veliko ljudi je v njih umrlo in še danes umirajo.

Mi zdaj živimo v svobodni in enakopravni Jugoslaviji, ki smo si jo priborili z bojem. Danes so naši ljudje svobodni. Skoraj se ne zavedamo, koliko bi to pomenilo še drugim ljudem na svetu. Nismo lačni. Imamo vse, kar si zaželimo. Lahko gradimo domove, stavbe, hiše, tovarne...

Tudi nekatere živali niso svobodne. Zaprte so v kletkah in dobijo le tisto hrano, ki jo jim dajo oskrbniki. Tudi jaz sem imela ptička, zaprtega v kletki.

Upam, da bodo ljudje, ki danes načrtujejo vojne, spoznali, da je največje bogastvo svoboda.

Vivian Trebičnik, 5.a
COŠ Fran Roš, Celje

Pogovor z ustvarjalci in igralci filma Poletje v školjki

Na 18. srečanju pionirjev dopisnikov v Ljubljani smo si v kinu Bežigrad ogledali slovenski film Poletje v školjki. Po predstavi pa smo se mladi dopisniki lahko pogovorili z ustvarjalci in igralci tega filma.

David, v kateri razred hodiš?

V prvi letnik družboslovne šole.

Pa ti, Kaja?

V osmi razred osnovne šole.

Kam boš šla po končani osemletki?

Gotovo se bom vpisala na srednjo družboslovno šolo.

David, kje si pustil tiste hlače, ki so ti jih slekli Portorožani? So ostale tam?

Ne. Hlače imam doma v tretjem predalu nočne omarice zraven postelje.

Kaja, sta vidva z Davidom še fant in punca?

Ne povem. (Tedaj se je oglašil Vitan Mal: »Tudi molk marsikaj pove.«)

David, ali hodiš s Kajo?

Jaz imam le motor.

Si ga kupil za denar, ki si ga prislužil pri filmu?

Ne.

Kam pa si dal denar?

V banko.

Kdo je igral v filmu Filipa?

Jure Sotlar, ki sedaj hodi v prvi letnik šole za oblikovanje.

Vitan Mal, po kateri knjigi je nastal ta film?

Naslov knjige je Ime mi je Tomaž.

Tugo, režiser, ste imeli kaj težav pri snemanju?

Bilo je nekaj manjših težav.

Kje?

Na primer tam, kjer gresta Milena in Tomaž iz kina. Druge igralce smo morali zbuditi ob polnoči, da smo lahko posneli nekaj prizorov.

Ali ste bili z igralci zadovoljni?

Da, v glavnem ni bilo problemov.

Tovariš Mal, zakaj je v knjigi drugačen konec kot v filmu?

Film in knjiga večkrat nimata enakega konca, ker se ne da napraviti tako, kot piše v knjigi.

Na koncu razgovora smo se Tugo, Vitano, Kaji in Davidu zahvalili za pogovor in jim zaželeli veliko uspeha še pri snemanju drugega dela slovenskega filma Poletje v školjki.

Petra Vrščaj, 7.b
COŠ Fran Roš Celje

Pekel sem

Otroci, ki so stari deset, enajst in več let, si včasih zaželejo, da bi si kaj skuhal, spekli ali si pripravili sendvič. Tako sem si jaz spekel kokice.

Bilo je nekega dopoldneva, ko sta bila oče in mama v službi. Na mah me je prijel, da bi poskusil kaj speči. Bolj iz radovednosti kot od lakote sem se odločil, da bi spekel kokice. V omari, kjer smo imeli slaščice, sem našel polno vrečko koruznih zrn, ki jih je oče kupil v trgovini. Olja je bilo zelo malo. Zato sem že misli vse pospraviti, da oče in mama ne bi videla, da je zmanjkalo olja. Tako sta se v meni sprla dva sovražnika, radovednost in strah pred palico. Končno je zmagala radovednost. Hitro sem vzel ponev, jo pristavil na štedilnik in dodal olje. Ko je olje začvrčalo, sem pristavil še kokice. Potem sem odšel v sobo in začel pospravljati posteljo. Nenadoma je nekaj začvrčalo. Stekel sem v kuhinjo. Kokice so letele naokoli. Hotel sem odmakniti ponev. Bila pa je prevročna in padla mi je na tla. Olje se je razlilo po kuhinji, jaz pa sem tekel v kopalnico in si z mrzlo vodo lajšal bolečine. Kmalu zatem pa sta prišla domov oče in mama. Mama je pospravila kuhinjo, jaz pa sem bil tepen.

Odslej je v meni vedno zmagal strah pred stvarjo, ki ni za mene.

Rok Zupančič, 5.a
COŠ Fran Roš Celje

Makedonija – država od danes

Četrtek. Nič nenavadnega. Samo to, da bo jutri petek. Četrtekov urnik je nekaj najlažjega, ampak žal, samo vsakih štirinajst dni.

Likovna, DMV, samostojno učenje, niso ure učenja, vendar nas je čakala še ura »mučenja«. Zvonec je naznanil ta nesrečni zemljepis. Vsi nesrečni in potrti, a željni znanja, smo mrzlično pregledovali stare, še zmeraj uporabne zvezke. Najpomembnejše nam je moglo ostalo v naših še dopustniških možganih, kaj nadrobnega pa že ne.

Vstajanje, pritajen smeh, škripanje stolov in brskanje po torbah, je pozdravilo tovarišico, ki je vse to hladnokrvno prenesla, čeprav s težavo, kar se je dalo tudi videti.

Sedanje na stole, ropotanje in razgovor (ki ni dovoljen), pa je bilo že preveč in jekleni živci so popustili.

Dolga pridiga in karanja pa nas nista vrgla s tira. Še naprej smo se vneto pogovarjali in prepisovali nalogo.

Pregled nalog in popraviljanje. Vprašanja so se kar vrstila. Med njimi tudi tole: »Katero državo mejijo na Jugoslavijo?«

Tovarišica je poklicala eno izmed mojih sošolk.

»Avstrija (pri tem je pokazala Slovenijo), Italija, Madžarska, Romunija, Bolgarija, Albanija...«

»Še ena država je,« jo je opozorila tovarišica.

»A ja, Makedonija!« je samozavestno odgovorila sošolka.

Ko smo se začeli smejeti, je ugotovila, da je nekaj narobe, vendar je bilo že prepozno.

Vsi razposajeni smo se začeli pogovarjati, Petra pa se je ponorčevala:

»Če hošeš v Makedonijo, pač potrebuješ potni list. Tudi to se zgodi!« »Država Makedonija! Nekaj sem pa le odkrila!« je bila ponosna vprašana sošolka.

Smeh je bučal in težko nas je bilo ukrotiti. Na vso srečo je bil zvonec hitrejši in tovarišici smo prihranili marsikatero neizrečeno besedo.

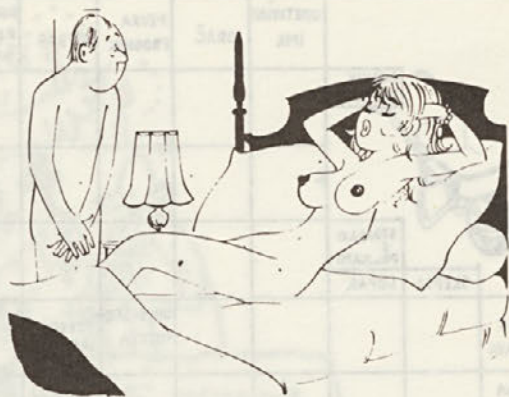
Ida Lesjak, 8.a
COŠ Fran Roš, Celje

Drugi naravoslovni dan

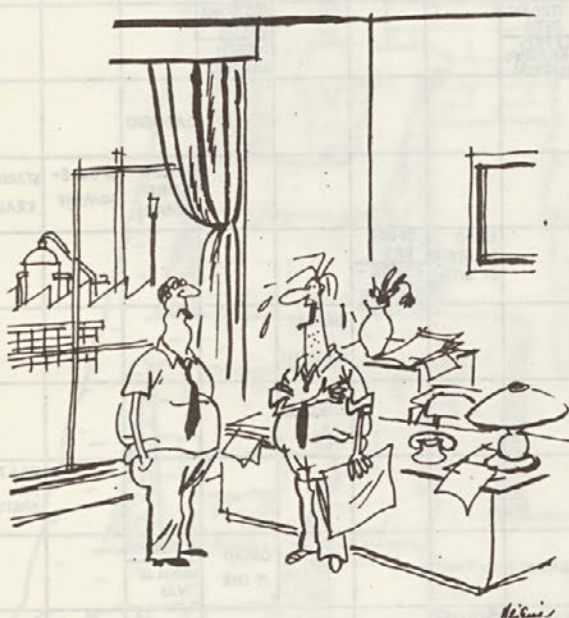
Bil je prelep sončen dan. Z razredom smo se odpravili v gozd, kjer smo imeli naravoslovni dan. Opazovali smo živali, rastline, iskali gobe ter nabirali mah. Večkrat smo zaslišali petje ptičkov. Ker nas je čas že priganjal, smo se morali vrniti v šolo. Po kosilu smo odšli domov.

Andreja Mihelčič, 1.b
COŠ Fran Roš Celje

ZA DOBRO VOLJO



Da, da, to me spominja na naše podjetje šef: tudi z njim gre zadnje čase strmo navzdol!



Ne veš, kako me je stisnilo pri srcu, ko sem v časopisu prebral, da je šla nerentabilna tovarna v stečaj. Vsa sreča, da se je to zgodilo na Kitajskem!

OTO REISINGER, Vjesnik

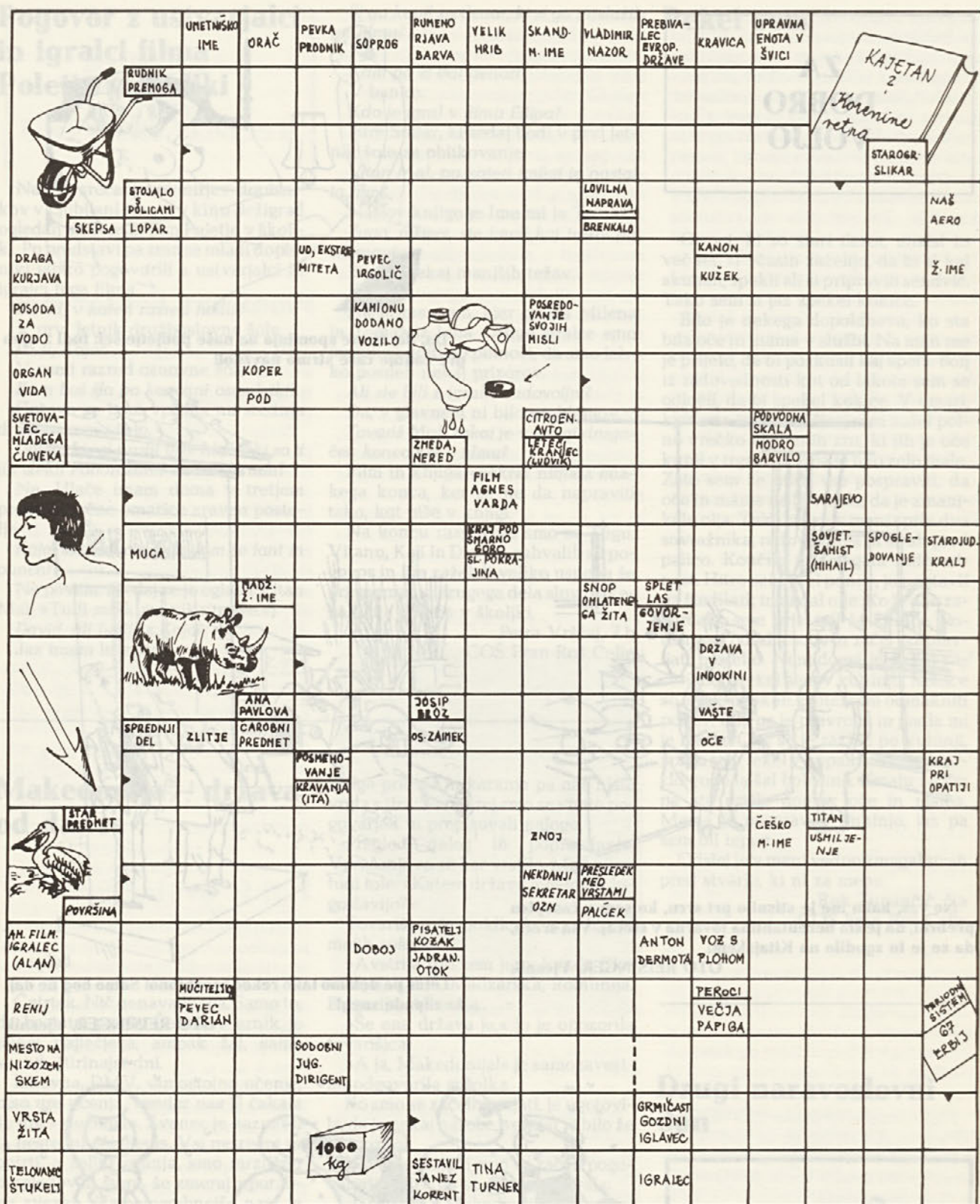


Letos pa delamo tako rekoč brezhibno! Samo bog ne daj, da zapade sneg!

OTO REISINGER, Vjesnik



Drugače ni kaj prida učenec, toda pri likovnem pouku in seksualni vzgoji je odličan.



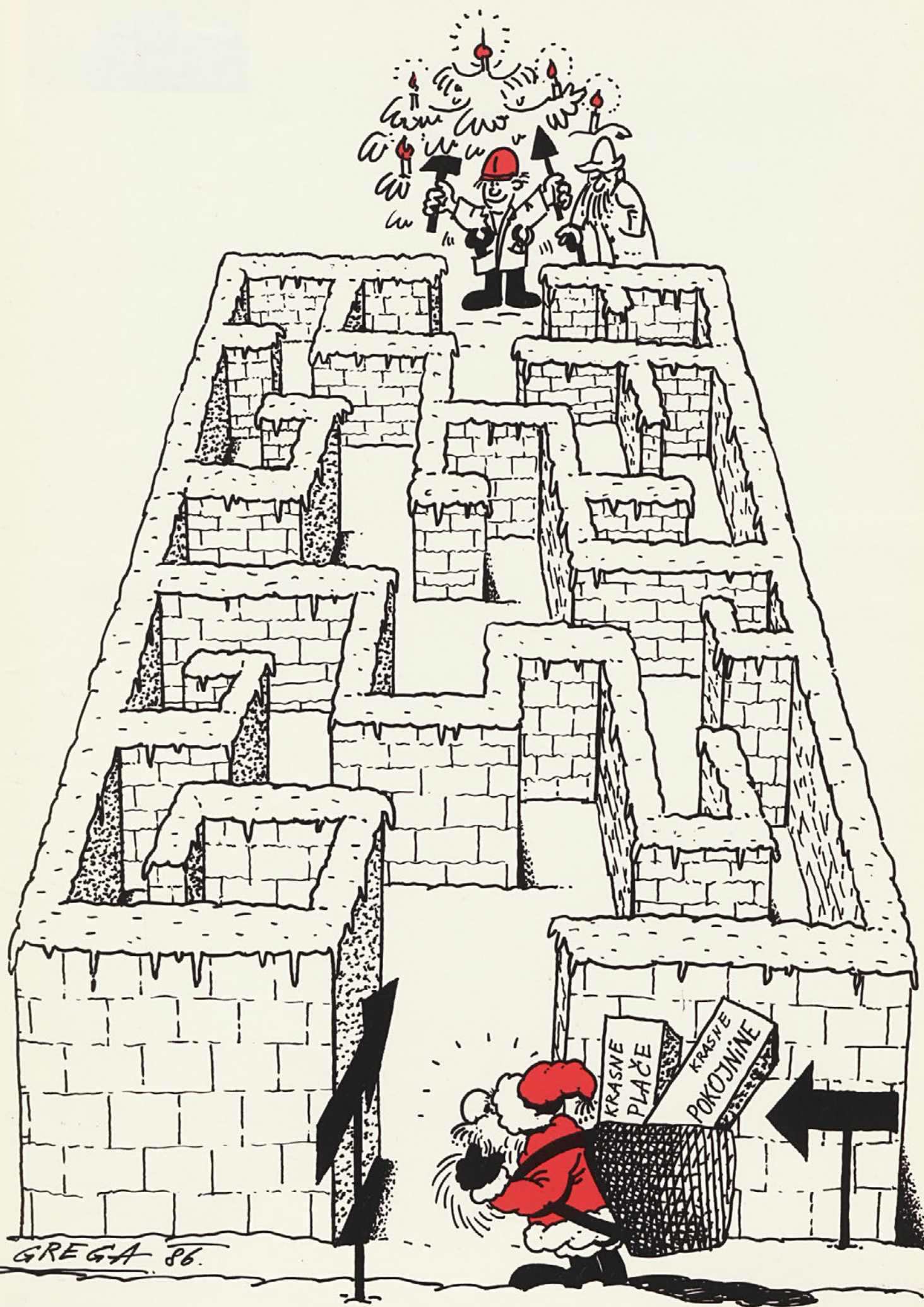
Za nagradni križanki 6 in 7 smo nagrajence izžrebali že pred meseci, ko so prejeli tudi nagrade, njihova imena pa objavljamo to pot.

Prvi nagradi – 2000 din sta prejeli:
Jožica PODPEČAN, DSSS
Metka JAZBEC, Trženje

Drugi nagradi – 1500 din sta prejela:
Gabrijela KRIŽNIK, TOZD Kemija Celje
Hugo OGRAJENŠEK, Trženje

Tretji nagradi – 1000 din sta prejeli:
Olga FERLEŽ, TOZD Kemija Celje
Marija PETAC, TOZD Medvode

Izrezke z rešitvijo nagradne križanke št. 9/10 pošljite na naslov: Kadrovsko-splošni sektor, Aero Celje, Kocenova ulica 4. Na kuverto pripišite: NAGRADNA KRIŽANKA. Pri žrebanju bomo upoštevali pravilne rešitve, ki bodo v našem uredništvu do 10. januarja 1987.



Velje - skladišče
D-Per

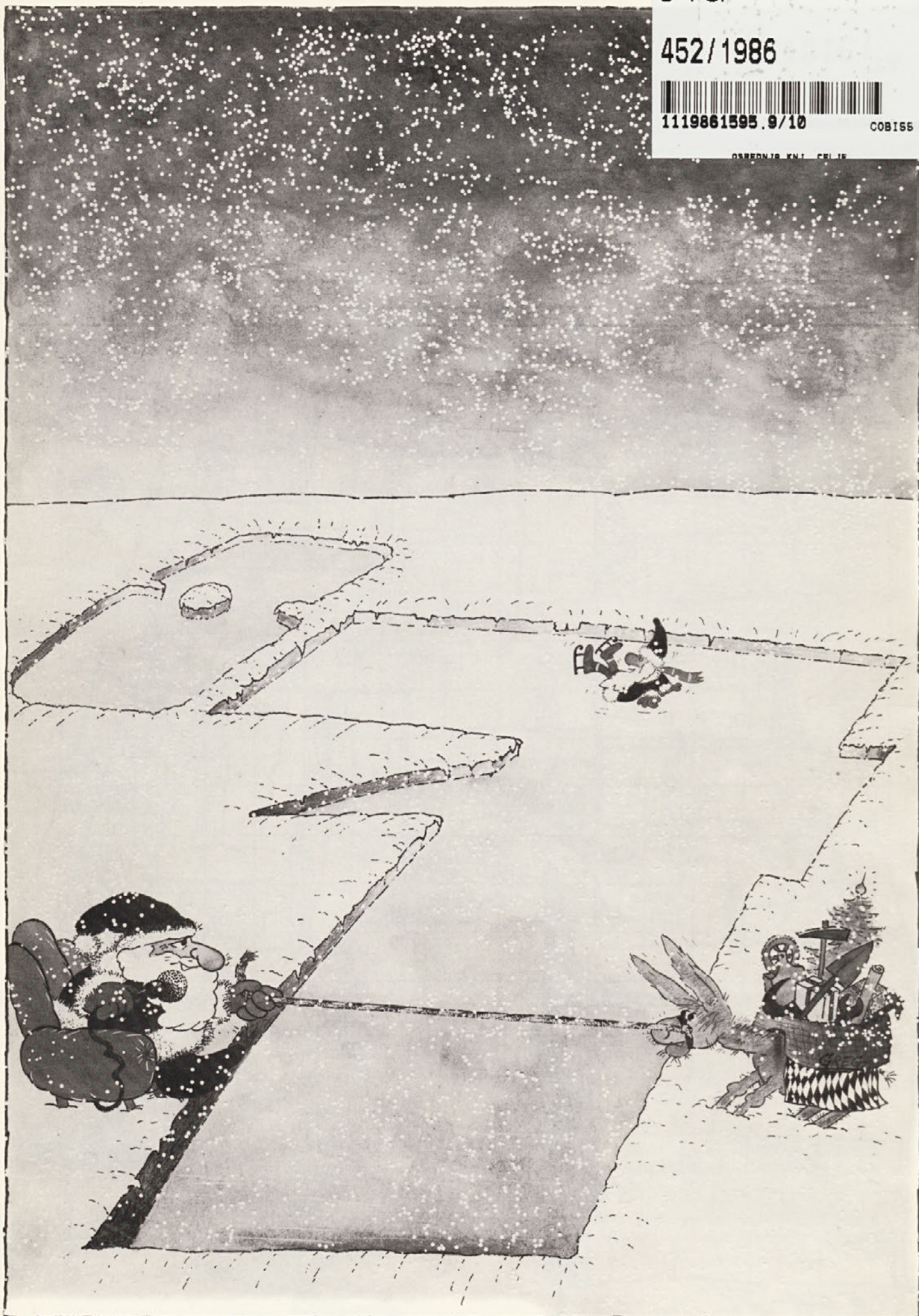
452/1986



1119861595.9/10

COBISS

OSREDNJE KNI. CELJE



ŠVAB GREGA: Ilustracija pregovora »Osel gre samo enkrat na led!«